

ВІДОМОСТІ
про самооцінювання освітньої програми

Заклад вищої освіти	Харківський національний університет Повітряних Сил імені Івана Кожедуба
Освітня програма	37291 Комплекси та системи озброєння і військової техніки
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Спеціальність	255 Озброєння та військова техніка

Відомості про самооцінювання є частиною акредитаційної справи, поданої до Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти для акредитації зазначеної вище освітньої програми. Відповідальність за підготовку і зміст відомостей несе заклад вищої освіти, який подає програму на акредитацію.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID	ідентифікатор
ВСП	відокремлений структурний підрозділ
ЄДЕБО	Єдина державна електронна база з питань освіти
ЄКТС	Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система
ЗВО	заклад вищої освіти
ОП	освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про ЗВО (ВСП ЗВО)

Реєстраційний номер ЗВО у ЄДЕБО	182
Повна назва ЗВО	Харківський національний університет Повітряних Сил імені Івана Кожедуба
Ідентифікаційний код ЗВО	24980799
ПІБ керівника ЗВО	Коваленко Микола Миколайович
Посилання на офіційний веб-сайт ЗВО	http://www.hups.mil.gov.ua

2. Посилання на інформацію про ЗВО (ВСП ЗВО) у Реєстрі суб'єктів освітньої діяльності ЄДЕБО

<https://registry.edbo.gov.ua/university/182>

ЗВО є вищим військовим навчальним закладом (закладом вищої освіти із специфічними умовами навчання)

3. Загальна інформація про ОП, яка подається на акредитацію

ID освітньої програми в ЄДЕБО	37291
Назва ОП	Комплекси та системи озброєння і військової техніки
Галузь знань	25 Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону
Спеціальність	255 Озброєння та військова техніка
Спеціалізація (за наявності)	<i>відсутня</i>
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Тип освітньої програми	Освітньо-наукова
Вступ на освітню програму здійснюється на основі ступеня (рівня)	Магістр (ОКР «спеціаліст»)
Структурний підрозділ (кафедра або інший підрозділ), відповідальний за реалізацію ОП	кафедра тактики радіотехнічних військ
Інші навчальні структурні підрозділи (кафедра або інші підрозділи), залучені до реалізації ОП	кафедра іноземних мов, кафедра філософії, кафедра психології та педагогіки, кафедра фізики та радіоелектроніки, кафедра конструкції та міцності літальних апаратів та двигунів, кафедра повітряної навігації та та бойового управління авіацією, кафедра комплексів авіаційного озброєння, кафедра тактики ЗРВ, кафедра математичного та програмного забезпечення АСУ, кафедра озброєння РТВ, кафедра метрології та стандартизації, кафедра електротехнічних систем комплексу ОВТ, кафедра бойового застосування та експлуатації АСУ
Місце (адреса) провадження освітньої діяльності за ОП	вул. Сумська, 77/79, Харків, Харківська область
Освітня програма передбачає присвоєння професійної кваліфікації	<i>не передбачає</i>
Професійна кваліфікація, яка присвоюється за ОП (за наявності)	<i>відсутня</i>
Мова (мови) викладання	Українська, Англійська
ID гаранта ОП у ЄДЕБО	66104
ПІБ гаранта ОП	Худов Геннадій Володимирович
Посада гаранта ОП	начальник кафедри
Корпоративна електронна адреса гаранта ОП	khudov@hups.mil.gov.ua
Контактний телефон гаранта ОП	+38(097)-394-36-20
Додатковий телефон гаранта ОП	+38(097)-394-36-20

Форми здобуття освіти на ОП	Термін навчання
очна денна	4 р. 0 міс.

4. Загальні відомості про ОП, історію її розроблення та впровадження

ОНП "Комплекси та системи озброєння і військової техніки" для підготовки докторів філософії у галузі знань 25 "Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону" за спеціальністю 255 "Озброєння та військова техніка" розроблена в університеті у 2016 році.

Враховуючи, що ПС є самим високотехнологічним видом ЗСУ, їх підрозділи та частини потребують наявності фахівців, які володіють сучасними теоретичними знаннями, практичними вміннями та навичками, необхідними для створення новітніх, експлуатації, модернізації та відновлення існуючих зразків ОВТ, здатні застосовувати передовий вітчизняний і закордонний досвід, в першу чергу, збройних сил країн-членів НАТО, для вирішення раптово виникаючих складних завдань в процесі бойового застосування підрозділів і частин ПС ЗСУ. ХНУПС готує кадри та здійснює наукові розробки для ПС ЗСУ, тому від рівня підготовки НПП і наукових працівників саме за цією ОП значною мірою залежить спроможність випускників здійснювати ефективне вирішення завдань експлуатації, модернізації та відновлення зразків ОВТ, що є на озброєнні родів військ ПС ЗСУ, в ході підготовки та бойового застосування підрозділів і частин.

Основою для розробки ОП стали програми підготовки кандидатів і докторів наук за спеціальністю 20.02.14 Озброєння і військова техніка. В університеті на протязі багатьох років існували спеціалізовані вчені ради із захисту докторських дисертацій за спеціальністю 20.02.14 – Озброєння і військова техніка. Наказом ВАК України від 30.06.2005 №33/08, в університеті було створено спеціалізовані вчені ради СРД 64.702.01 та СРК 64.702.03, терміном дії до 30.06.2008 з захисту докторських та кандидатських дисертацій за спеціальністю 20.02.14 – Озброєння і військова техніка. Наказом ВАК України від 02.07.2008 №23/08-нт термін дії спеціалізованих вчених рад СРД 64.702.01 та СРК 64.702.03 було встановлено до 02.07.2011.

У 2011 році наказом ВАК України від 31.05.2011 №34/08-нт, в університеті створено спеціалізовані вчені ради СРД 64.702.01 та СРД 64.702.02 з терміном дії до 31.05.2014 та з правом прийняття до розгляду та проведення захистів дисертацій з грифом "таємно" на здобуття наукового ступеня доктора (кандидата) технічних та військових наук: СРД 64.702.01 за спеціальностями 20.01.01 – "Воєнне мистецтво", 20.02.12 – "Військова кібернетика, системи управління та зв'язок" та 20.02.14 – "Озброєння і військова техніка", СРД 64.702.02 за спеціальностями 05.13.06 – "Інформаційні технології" та 20.02.14 – "Озброєння і військова техніка".

В подальшому термін дії СРД 64.702.01 та СРД 64.702.02 продовжувався наказами Міністерства освіти і науки України від 04.07.2014 №5-дск та від 26.06.2017 №5-дск, від 28.12.2019 №1643 та від 22.07.2020 №946. Термін повноважень спеціалізованих вчених рад СРД 64.702.01 та СРД 64.702.02 до 15.05.2021 та до 01.10.2021.

За останні 10 років:

спеціалізованими вченими радами СРД 64.702.01 та СРД 64.702.02 за спеціальністю 20.02.14 проведено 34 захисти дисертацій, з них: 9 докторських дисертацій та 25 кандидатських дисертацій, відхилених дисертацій не було.

На теперішній час в університеті працює 17 докторів наук та 129 кандидатів наук зі спеціальності 20.02.14 – "Озброєння і військова техніка" та 1 доктор філософії за спеціальністю 255 Озброєння та військова техніка.

Діюча редакція ОП з урахуванням результатів першого циклу підготовки та проекту стандарту вищої освіти для підготовки докторів філософії за спеціальністю 255 затверджена рішенням Вченої ради Харківського національного університету Повітряних Сил імені Івана Кожедуба, протокол від 28.08.2020 року № 15.

5. Інформація про контингент здобувачів вищої освіти на ОП станом на 1 жовтня поточного навчального року у розрізі форм здобуття освіти та набір на ОП (кількість здобувачів, зарахованих на навчання у відповідному навчальному році сумарно за усіма формами здобуття освіти)

Рік навчання	Навчальний рік, у якому відбувся набір здобувачів відповідного року навчання	Обсяг набору на ОП у відповідному навчальному році	Контингент студентів на відповідному році навчання станом на 1 жовтня поточного навчального року	У тому числі іноземців
			ОД	ОД
1 курс	2020 - 2021	3	3	0
2 курс	2019 - 2020	2	2	0
3 курс	2018 - 2019	2	2	0
4 курс	2017 - 2018	2	2	0

Умовні позначення: ОД – очна денна; ОВ – очна вечірня; З – заочна; Дс – дистанційна; М – мережева; Дл – дуальна.

6. Інформація про інші ОП ЗВО за відповідною спеціальністю

Рівень вищої освіти	Інформація про освітні програми
початковий рівень (короткий цикл)	програми відсутні

перший (бакалаврський) рівень	37336 Комплекси та системи зенітного озброєння Сухопутних військ
другий (магістерський) рівень	47319 Комплекси та системи зенітного озброєння Сухопутних військ
третій (освітньо-науковий/освітньо-творчий) рівень	37291 Комплекси та системи озброєння і військової техніки

7. Інформація про площі приміщень ЗВО станом на момент подання відомостей про самооцінювання, кв. м.

	Загальна площа	Навчальна площа
Усі приміщення ЗВО	403063	22691
Власні приміщення ЗВО (на праві власності, господарського відання або оперативного управління)	403063	22691
Приміщення, які використовуються на іншому праві, аніж право власності, господарського відання або оперативного управління (оренда, безоплатне користування тощо)	0	0
Приміщення, здані в оренду	0	0

Примітка. Для ЗВО із ВСП інформація зазначається:

- щодо ОП, яка реалізується у базовому ЗВО – без урахування приміщень ВСП;
- щодо ОП, яка реалізується у ВСП – лише щодо приміщень даного ВСП.

8. Документи щодо ОП

Документ	Назва файла	Хеш файла
Освітня програма	<i>ОНП_255.pdf</i>	SH9g+UeEloFKatCp9SeKhFs5jBNFvB7jj1xbGZ/NGUg=
Навчальний план за ОП	<i>НП 255.pdf</i>	QNRweyZVGWvsG+KQqp+PrMtPoYcfLUFH2e8OSFAeJa4=
Рецензії та відгуки роботодавців	<i>reviews-255_VNU_GSH.pdf</i>	rGOI+c2oyNMKwihdPKtVjsfnyftN5N3DoODbw3Wh3s=
Рецензії та відгуки роботодавців	<i>reviews-255_VNV_KPS.pdf</i>	6WPY12MRjDnllS3K2LfuACq6jeebr4nSV+Z9TUyS+Wc=

9. Інформація про наявність в акредитаційній справі інформації з обмеженим доступом

Справа містить інформацію з обмеженим доступом

Зазначте, які частини відомостей про самооцінювання містять інформацію з обмеженим доступом, до якого виду інформації з обмеженим доступом вона належить та на якій підставі (із зазначенням відповідних норм законодавства та/або реквізитів рішення про обмеження доступу до інформації)

Частина відомостей про самооцінювання, яка містить інформацію з обмеженим доступом	Вид інформації з обмеженим доступом	Опис інформації, доступ до якої обмежений	Підстава для обмеження доступу до інформації
Повна версія навчального плану	службова	навчальний план (повна версія)	п.1.21 наказу ГШ ЗСУ №408 від 22.11.2017 "Про затвердження Переліку відомостей ЗСУ, що становлять службову інформацію"
Сукупність ПНД, РПНД	службова	ПНД, РПНД у сукупності	п.1.21 наказу ГШ ЗСУ №408 від 22.11.2017 "Про затвердження Переліку відомостей ЗСУ, що становлять службову інформацію"
Повна версія ОНП	службова	ОНП (повна версія)	п.1.21 наказу ГШ ЗСУ №408 від 22.11.2017 "Про затвердження Переліку відомостей ЗСУ, що становлять службову інформацію"

1. Проектування та цілі освітньої програми

Якими є цілі ОП? У чому полягають особливості (унікальність) цієї програми?

Метою ОНП є підготовка фахівців вищої кваліфікації в галузі воєнних наук, національної безпеки, безпеки державного кордону для потреб науки та освіти ХНУПС, ПС ЗС України, ЗС України, МО та сфери вищої та вищої військової освіти.

ОНП спрямована на підготовку теоретиків, експериментаторів та викладачів у галузі дослідження теоретичних, науково-технічних і технологічних проблем, які виникають на етапах створення (розробки та виробництва), експлуатації, відновлення і утилізації ОВТ.

Унікальність ОНП полягає у формуванні здатності здобувачів вирішувати складні спеціалізовані завдання в сфері експлуатації, модернізації та відновлення зразків ОВТ ПС (враховані особливостей ОВТ авіації, ЗРВ, РТВ, спеціальних військ ПС), що характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Особливостями ОНП є:

- те, що відповідно до т.зв. «Зальцбургських принципів», які визначають суть якісної підготовки за третім рівнем вищої освіти в Європейському просторі вищої освіти, результатом якісної ад'юнктури є дослідник. Успішно захищена дисертація – це посвідчення того, що дослідник здатний самостійно провести і оформити кваліфікаційну роботу;
- ефективне поєднання традиційних методик навчання та сучасних педагогічних технологій (інформаційно-комунікаційне навчання, навчання із залученням інтерактивних методик, навчання за технологією тренінгу);
- здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке осмислення наявних та створення нових цілісних знань та професійної практики.

Продемонструйте, із посиланням на конкретні документи ЗВО, що цілі ОП відповідають місії та стратегії ЗВО

Місія, стратегія, цілі та основні напрямки розвитку Університету викладені у Статуті Університету (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/HNUPS/statut-hnups.pdf>), “Стратегії та перспективних напрямів розвитку освітньої діяльності ХНУПС імені Івана Кожедуба” (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publicna-informatsiya/p-19.pdf>) та “Положенні про організацію ННТД у ХНУПС” (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publicna-informatsiya/p-33.pdf>). Цілі ОНП відповідають місії та стратегії ЗВО, а саме:

- створення всіх умов для якісного навчання та підготовки офіцерського складу з метою набуття здобувачами нових освітніх та професійних компетентностей, операційної сумісності на основі стандартів прийнятих у ЗС держав-членів НАТО, нормативно-правових актів у освітній галузі держави, формування нового покоління офіцерів, патріотів та свідомих захисників України;
- сприяти подальшому розвитку технічної вищої освіти та високотехнологічних галузей промисловості України шляхом надання високоякісних освітніх послуг громадянам України, що ґрунтуються на кращих вітчизняних традиціях та інтегровані у світову освіту й науку;
- використання нових наукових знань з метою створення суспільно корисних наукових результатів, забезпечення якісної підготовки військових фахівців для ЗСУ, ННП кадрів вищої кваліфікації, розв'язання комплексних завдань у сфері наукового, технологічного розвитку, впровадження та використання у ЗСУ наукових теоретичних і практичних результатів.

Опишіть, яким чином інтереси та пропозиції таких груп заінтересованих сторін (стейкхолдерів) були враховані під час формулювання цілей та програмних результатів навчання ОП: - здобувачі вищої освіти та випускники програми

Мета ОНП сформульована з урахуванням мети вступу на навчання здобувачів ВО, отриманої попередньо освіти та фахової підготовки в галузі воєнних наук, національної безпеки, безпеки державного кордону. Формулювання програмних РН та їх удосконалення відбувається з урахуванням пропозицій здобувачів ВО та випускників ОНП. Здобувачі ВО свої пропозиції висловлюють на засіданнях постійно діючого семінару здобувачів ВО, на зборах докторантів, ад'юнктів. Ці заходи відбуваються із запрошенням широкого кола докторів наук і провідних фахівців університету (в тому числі, гарантів всіх ОНП). З вересня 2020 року на цих заходах періодично були присутні випускники ОНП Віталій Лищенко та Павло Глущенко. Також проводиться анкетування здобувачів ВО.

Приклади врахування пропозицій здобувачів ВО:

- за пропозицією Віталія Ліщенко (під час його навчання на ОНП) до навчального плану підготовки за ОНП включено ОК 6 «Академічне письмо»;
- за пропозицією Андрія Федорова в РН37 враховано питання європейської та євроатлантичної інтеграції України;
- за пропозицією Галини Місюк після прийняття того, як вона повернулася з зони ведення ООС, скореговане РНв3 щодо виконання бойового завдання підрозділом у складній повітряно-задавої обстановці;
- за пропозицією Юлії Мусайрової до РНв13 додано термін «електростанції та електроагрегати вітчизняного та іноземного виробництва».

- роботодавці

Інтереси роботодавців враховані орієнтацією ОНП на формування професійних компетентностей НПП ЗВО, наукових установ, органів військового управління, які забезпечують формування та реалізацію державної політики у

сфері оборони держави, інших державних органів.

Потреби роботодавців відображені в програмних РН, наприклад, ОК1 (РН31), ОК2 (РН33...РН35), ОК5 (РН34...РН36, РНс3). ОНП базується на новітніх досягненнях науки і техніки, досвіді бойового застосування військ з урахуванням особливостей підготовки фахівців у галузі воєнних наук, національної безпеки, безпеки державного кордону. Пропозиції щодо формулювання, корегування цілей та РН роботодавці надають під час спілкування з керівництвом ЗВО, гарантом ОНП, проведення занять, участі у навчаннях, розподілу випускників ад'юнктури для подальшого проходження служби на посадах ННП працівників, наукових конференцій, круглих столів, публікації наукових статей, затвердженні тематики ДКР та НДР тощо.

Крім того, Командуванням ПС ЗСУ організовано забезпечення ХНУПС керівними документами щодо розвитку ОВТ, в тому числі з урахуванням стандартів НАТО, та бюлетенями з аналізом досвіду бойового застосування військ для врахування в ході навчання за ОНП нових підходів у організації та здійсненні підготовки фахівців вищої кваліфікації у галузі дослідження теоретичних, науково-технічних і технологічних проблем, які виникають на етапах створення (розробки та виробництва), експлуатації, відновлення і утилізації озброєння та військової техніки у мирний і воєнний час.

- академічна спільнота

Інтереси академічної спільноти враховуються шляхом:

- співпраці, обміну досвідом організації підготовки фахівців з представниками інших закладів вищої військової освіти, наприклад, НУОУ (м. Київ), ДНДІА (м. Київ), АСВ (м. Львів), ВА (м. Одеса), ЦНДІ ОВТ (м. Київ) тощо;
- публікації в співавторстві наукових статей, в тому числі в наукометричній базі Scopus, наприклад, с відомими вченими НУОУ (професор Олександр Майстренко, д.т.н. Сергій Мікус, Олександр Пуховий, Сергій Попов тощо), АСВ (д.т.н. Олександр Лаврут, Олександр Дробан, Андрій Звонко, Галина Семів тощо), ЦНДІ ОВТ (Олексій Зверев), академічною спільнотою бойових частин ПС (Іван Теребуха), вченими-представниками віскових частин Сухопутних військ (Володимир Купрій);
- сумісної роботи гаранта ОНП Геннадія Худова під керівництвом професора Володимира Мірненко в складі науково-методичної підкомісії Сектору ВО НМР МОН України над розробкою стандарту вищої освіти бакалавра, магістра, доктора філософії зі спеціальністю 255 "Озброєння та військова техніка" (результат роботи – вихід стандартів за ОКР бакалавр та магістр);
- участі гаранта та НПП за ОНП в роботі спеціалізованих вчених рад із захисту дисертацій;
- запрошення НПП за ОНП у якості офіційних опонентів дисертаційних робіт;
- врахування багаторічного досвіду роботи у складі спеціалізованих вчених рад ХНУПС (СРД 64.702.01, СРК 64.702.03, СРД 64.702.02).

Основним інтересом академічної спільноти є поповнення наукового та педагогічного потенціалу повноцінними освітньо і науково підготовленими кадрами.

- інші стейкхолдери

В університеті активно працює спілка ветеранів, які мають значний досвід практичної служби у військах, досвід ведення бойових дій, підготовки ННП кадрів. Так, наприклад, за пропозиціями ветеранів РТВ професора кафедри тактики РТВ Бориса Бакуменко (голова спілки ветеранів військової частини А1451) та доцента кафедри тактики РТВ Юрія Рафальського:

- скореговане зміст ВК1, ВК2 (РНв1, РНв3);
- удосконалено формулювання наукового результату дисертаційної роботи ад'юнкта 4 року Андрія Федорова.

Продемонструйте, яким чином цілі та програмні результати навчання ОП відбивають тенденції розвитку спеціальності та ринку праці

Гарант ОНП, наукова спільнота ЗВО, здобувачі ОНП відслідковують тенденції розвитку спеціальності 255 та ринку праці, наприклад, з наступних основних джерел:

- публікацій вітчизняних фахівців (наприклад, http://nbuv.gov.ua/UJRN/ovt_2014_1_3, <http://www.hups.mil.gov.ua/prezentaciya-monografii>);
 - публікацій щодо процесу оборонного планування НАТО DPP (наприклад, https://www.researchgate.net/publication/335474186_Osoblivosti_procesu_oboronogo_planuvanna_NATO);
 - публікацій світових вчених, наприклад, <https://www.military.com/defensetech>, <http://armedforcesjournal.com>);
 - участі гаранта ОНП, здобувачів ВО у навчаннях (наприклад, експериментальні роздільні штабні тренування, 2019 рік; КШТ ОВУ "Південний рубіж–2019"; стратегічне КШН з ОВУ, військами (силами) ЗСУ, іншими складовими оборони України "Козацька воля–2019" тощо);
 - вивчення досвіду застосування ОВТ (наприклад, <https://cepa.org/the-evolution-of-russian-hybrid-warfare-ukraine>, <https://www.fiaa.fi/wp-content/uploads/2017/01/fiaareport43.pdf>);
 - донесень безпосередньо з зони ведення ООС (мають гриф);
 - участі у наукових конференціях (наприклад, <https://www.ukrmilitary.com/2019/08/arms-and-security.html>).
- Також враховано підготовка ад'юнктів до 2016 року зі спеціальності 20.02.14 – озброєння і військова техніка. Тенденції розвитку спеціальності та ринку праці відбивають, наприклад, РНс1, РНс2. Особливості новітніх тенденцій розвитку ОВТ враховуються під час формування індивідуальної траєкторії здобувачів ВО, наприклад, РНв1, РНв3... РНв5, РНв9.

Продемонструйте, яким чином під час формулювання цілей та програмних результатів навчання ОП було враховано галузевий та регіональний контекст

ОНП спрямована на підготовку фахівців вищої кваліфікації, в першу чергу, для ПС ЗСУ. При формуванні ОК цей

контекст знайшов відображення як у блоці нормативних навчальних дисциплін (ОК7), так і в блоці дисциплін за вибором здобувача (ВК1, ВК2, ВК7; ВК4, ВК6, ВК13, ВК14). Перелічені ОК та ВК присвячені формуванню, наприклад, РНС1, РНС2. При цьому, в ході викладання ОК та ВК демонстрація застосування теоретичних положень здійснюється на прикладах існуючих сучасних зразків ОВТ, що є на озброєнні в підрозділах і частинах родів військ ПС ЗСУ.

Регіональний аспект не відіграє вагому роль для функціонування ОНП, адже функції ПС не залежать від регіональних особливостей.

Продемонструйте, яким чином під час формулювання цілей та програмних результатів навчання ОП було враховано досвід аналогічних вітчизняних та іноземних програм

При формулюванні цілей та програмних РН прийнято до уваги досвід подібних програм в інших військових ЗВО та військових наукових установах України (НУОУ імені І. Черняхівського, ЦНДІ ЗСУ, ЦНДІ ОВТ, АСВ імені гетьмана П. Сагайдачного, НТУ «ХПІ» тощо), які відрізняються цілями, очікуваними результатами та особливостями сфери застосування зразків (елементів) ОВТ.

Крім того, досвід підготовки НПП вивчався гарантом ОНП під час відряджень у 2014 та 2016 роках до Академії ПС Королівства Норвегія (наприклад, <https://www.unian.ua/army/1005011-kursanti-hups-imeni-ivana-kojeduba-vidvidali-norvegiyu.html>, <https://www.trondheim.com/the-royal-norwegian-air-force-academy>), Академії оборони Польщі, 2015 рік (<https://www.wojsko-polskie.pl/aszwoj>), Національного університету державної служби Угорщини, 2016 рік (<https://en.uni-nke.hu>)

Також враховано досвід відрядження професора Сергія Яроша до Академії ВПС Польщі (м. Демблін) (<https://proekt-obk.com/ru/university/akademiya-vijskovo-povitryanih-sil-u-demblini>).

Продемонструйте, яким чином ОП дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти

Стандарт вищої освіти України для третього (освітньо-наукового) рівня у галузі знань 25 “Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону” за спеціальністю 255 “Озброєння та військова техніка” відсутній.

Внаслідок відсутності затвердженого стандарту вищої освіти РН ОНП відповідають 8 кваліфікаційному рівню Національної рамки кваліфікацій (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 25.06.2020 № 519).

Крім того, гарант ОНП є розробником стандартів ОКР бакалавр та магістр за спеціальністю 255 та працював у складі підкомісії 255 Озброєння та військова техніка науково-методичної комісії 13 з воєнних наук національної та цивільної безпеки сектору вищої освіти Науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України (наказ МОН від 06.04.2016 № 375, <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0375729-16#Text>) над розробкою стандарту вищої освіти України для третього (освітньо-наукового) рівня за спеціальністю 255 “Озброєння та військова техніка”.

Якщо стандарт вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти відсутній, поясніть, яким чином визначені ОП програмні результати навчання відповідають вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня?

Змістовне наповнення програмних РН ОНП відповідає вимогам Національної рамки кваліфікацій 8 кваліфікаційного рівня та третьому циклу вищої освіти Рамки кваліфікацій Європейського простору ВО щодо формування компетенцій здобувача ВО:

- концептуальні та методологічні знання в галузі чи на межі галузей знань або професійної діяльності – ПКс1, ПКв1...ПКв28;
 - спеціалізовані уміння/навички та методи, необхідні для розв’язання значущих проблем у сфері професійної діяльності, науки та/або інновацій, розширення та переоцінювання вже існуючих знань і професійної практики – ПКс2...ПКс5;
 - започаткування, планування, реалізація та коригування послідовного процесу ґрунтовного наукового дослідження з дотриманням належної академічної доброчесності – ЗК1, ЗК2, ЗК5;
 - критичний аналіз, оцінювання та синтез нових і комплексних ідей – ЗК1, ПКс2, ПКс4;
 - вільне спілкування з питань, що стосуються сфери наукових та експертних знань, з колегами, широкою науковою спільнотою, суспільством у цілому – ЗК4, ПКс3, ПКс5;
 - використання академічної української та іноземної мови у професійній діяльності та дослідженнях – ЗК2, ЗК5;
 - демонстрація значної авторитетності, інноваційність, високий ступінь самостійності, академічна та професійна доброчесність, постійна відданість розвитку нових ідей або процесів у передових контекстах професійної та наукової діяльності – ЗК1, ЗК3, ЗК5, ПКс5;
 - здатність до безперервного саморозвитку та самовдосконалення – ЗК1, ЗК3, ЗК5, ПКс1, ПКс2;
- та дозволяють досягти програмних результатів навчання РНз1...РНз7, РНС1...РНс5, РНв1...РНв31.

2. Структура та зміст освітньої програми

Яким є обсяг ОП (у кредитах ЄКТС)?

45

Яким є обсяг освітніх компонентів (у кредитах ЄКТС), спрямованих на формування компетентностей, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем

Який обсяг (у кредитах ЄКТС) відводиться на дисципліни за вибором здобувачів вищої освіти?

Продемонструйте, що зміст ОП відповідає предметній області заявленої для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною)?

Об'єктом спеціальності 255 є теоретичні, науково-технічні та технологічні проблеми, які виникають на етапах створення (розробки та виробництва), експлуатації, відновлення та утилізації озброєння та військової техніки. Теоретичним змістом є: категорії, поняття, концепції, принципи розвитку озброєння та військової техніки, створення та вдосконалення систем, комплексів, зразків, елементів ОВТ, теорії військової уніфікації, стандартизації та метрології, проблеми удосконалення систем експлуатації та відновлення ОВТ, оптимізації процесів управління технічним станом об'єктів ОВТ, розробки шляхів забезпечення та дотримання заданих показників бойової ефективності, удосконалення управління експлуатацією та відновленням ОВТ, проблеми утилізації ОВТ, розробки методів і засобів підвищення скритності та захисту ОВТ від неконтактних систем виявлення (розвідки) і зброї та їх використання для пояснення закономірностей і процесів у взаємозв'язку та взаємозалежності. Зміст ОНП відповідає предметній галузі спеціальності через забезпечення програмних РН відповідними ОК. Метою ОНП є підготовка фахівців вищої кваліфікації в галузі воєнних наук, національної безпеки, безпеки державного кордону для потреб науки, Збройних Сил України та сфери вищої освіти. ОНП є унікальною, не перетинається з будь-якими іншими спеціальностями підготовки науково-педагогічних кадрів.

Яким чином здобувачам вищої освіти забезпечена можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії?

Можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії забезпечується через такі процедури:

- обрання спеціальності при вступі в ад'юнктуру;
- самостійне обрання ВК (25 % (12) кредитів ЄКТС від загального обсягу ОНП (45)), погоджується з науковим керівником, мінімальна кількість здобувачів, яка може бути записана на певну дисципліну, не лімітується;
- створення індивідуального навчального плану ад'юнкта;
- самостійне обрання напряму, теми наукового дослідження, наукового керівника;
- самостійне обрання виду практики;
- створення індивідуального плану наукової роботи ад'юнкта.

Індивідуальний навчальний план дозволяє здійснити індивідуалізацію освітнього процесу шляхом максимального урахування індивідуальних потреб ад'юнкта щодо своєї фахової підготовки для реалізації кар'єрної траєкторії майбутнього науково-педагогічного (наукового) працівника або в подальшому вимог ринку праці.

Індивідуальний план наукової роботи визначає зміст, терміни виконання та обсяг наукових робіт, а також запланований термін захисту дисертації ад'юнктом.

Порядок обрання вибіркового ОК регламентується "Положенням про порядок та умови вибору вибіркового дисциплін здобувачами ВО в ХНУПС імені Івана Кожедуба" (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publiczna-informatsiya/pp-29.pdf>).

У межах своїх компетенцій питанням індивідуальної освітньої траєкторії ад'юнктів, які навчаються за даною ОНП, опікується навчальний відділ, НОВ і кафедра тактики РТВ.

Яким чином здобувачі вищої освіти можуть реалізувати своє право на вибір навчальних дисциплін?

У ЗВО створена система реалізації прав здобувачів ВО щодо обрання ВК ОНП, яка регламентується "Положенням про порядок та умови вибору вибіркового дисциплін здобувачами ВО в ХНУПС імені Івана Кожедуба"

(<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publiczna-informatsiya/pp-29.pdf>) та "Положенням про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у ХНУПС імені Івана Кожедуба" (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publiczna-informatsiya/p-38.pdf>).

Кожен ад'юнкт формує індивідуальний навчальний план за допомогою керівника та начальника структурного підрозділу. ВК, які пропонуються структурними підрозділами ХНУПС, здобувач обирає самостійно. Про обрані ВК ад'юнкт доповідає рапортом на ім'я начальника НОВ університету з погодженням його у керівника. Перед обранням ВК ад'юнкт здійснює попереднє ознайомлення з ВК з використанням силабусів. Ад'юнкт обрає ВК самостійно згідно з навчальним планом ОНП або на дисципліни вільного вибору – за навчальними планами будь-якої ОП ЗВО.

Засвоєння ад'юнктами навчальних дисциплін за вибором може відбуватися на базі університету, а також у рамках реалізації права на академічну мобільність – на базі інших закладів вищої освіти (наукових установ). Навчальний відділ за координації НОВ здійснює планування занять ад'юнктів за нормативними та ВК.

За необхідності, після першого року навчання ад'юнкт може змінити перелік обраних вибіркового навчальних дисциплін звернувшись до начальника ад'юнктури за погодженням з керівником.

Опишіть, яким чином ОП та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності

Практична підготовка здобувачів здійснюється через ОК "Педагогічна (наукова) практика", який формує: ЗК1, ЗК2, ЗК4, ЗК5 і ПКс1...ПКс4. Успішне засвоєння даного ОК ад'юнктами дозволяє сформулювати такі результати навчання: РНз1, РНз3...РНз7 і РНс1...РНс3.

Практична підготовка здобувача здійснюється шляхом проходження ним педагогічної (наукової) практики в університеті, а також засвоєння практичних навичок під час виконання наукової складової ОНП (проведення наукових досліджень), що сприяє закріпленню відповідних компетентностей.

У навчальному плані визначено обсяг проведення педагогічної (наукової) практики (4 кредити ЄКТС). Зміст і порядок проведення педагогічної практики визначається відповідною програмою.

Організацію, навчально-методичне забезпечення та виконання програми педагогічної (наукової) практики забезпечує структурний підрозділ, до якого відряджений ад'юнкт. Контроль за її проведенням здійснює навчальний відділ університету. До керівництва практикою здобувачів залучаються досвідчені НПП структурних підрозділів. Здобувачі сприймають практику як можливість промодельовати майбутню професійну діяльність.

Продемонструйте, що ОП дозволяє забезпечити набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills) упродовж періоду навчання, які відповідають цілям та результатам навчання ОП результатам навчання ОП

ОНП передбачає набуття здобувачами ВО соціальних навичок (soft skills), а саме:

- гнучкість/здібність адаптуватись (ЗК1, ПКс2, ПКс3, ПКс5);
- навички спілкування (ЗК2, ЗК5, ПКс1);
- уміння вирішувати проблемні ситуації (ЗК3, ПКс4);
- навички міжособистісних відносин (ЗК2, ЗК4, ЗК5);
- толерантність до існування інших поглядів, позитивна установка щодо себе й оточуючих (ЗК2, ЗК5, ПКс1);
- дотримуватись норм наукової етики щодо здійснення наукової діяльності та проведення власного наукового дослідження (ЗК5, ПКс1);
- знати провідних вітчизняних і зарубіжних вчених, наукові школи та фундаментальні праці у галузі дослідження, формулювати мету власного наукового дослідження як складову загально-цивілізаційного процесу (ЗК5, ПКс2, ПКс5);
- здатність брати участь в організації роботи кафедри, факультету, університету, знати та розуміти принципи організації роботи НДВ (ЗК3);
- уміння приймати рішення у нестандартних ситуаціях (зміна обстановки, коригування планів) (ПКс3, ПКс4);
- уміння формувати команду дослідників для вирішення локальної задачі (проведення експерименту, збору інформації, підготовки пропозицій) (ЗК3, ПКс2).

Форми та методи навчання, які сприяють набуттю описаних навичок:

- критичне мислення: дебати, захист дисертаційної роботи;
- здатність навчатися протягом усього життя: самоосвіта, завдання з пошуку інформації, реферати, наукові доповіді;
- креативне мислення: моделювання, кейси;
- адаптивність: конференції, семінари.

У змісті ОНП соціальні навички формуються в межах: ОК1...ОК8 та відображаються в: РНз1...РНз7, РНс1...РНс5.

Яким чином зміст ОП ураховує вимоги відповідного професійного стандарту?

Професійний стандарт відсутній

Який підхід використовує ЗВО для співвіднесення обсягу окремих освітніх компонентів ОП (у кредитах ЄКТС) із фактичним навантаженням здобувачів вищої освіти (включно із самостійною роботою)?

Для планування навчальних занять НПП, які в них задіяні, подають заявку до навчальної частини факультету з урахуванням таких факторів:

- графіка освітнього процесу (згідно з навчальним планом);
- порядку вивчення ОК (відповідно до РПНД);
- щотижневої завантаженості здобувача згідно проекту розкладу (готується навчальним та НОВ).

Загальний бюджет навчального часу ОНП складає 45 кредитів ЄКТС (1350 годин), з яких обсяг аудиторних становить 648 годин (48 %), а обсяг самостійної роботи здобувачів становить 702 години (52 %). Тижневе аудиторне навантаження для здобувача під керівництвом викладача за ОНП становить 6...14 годин відповідно до навчального плану, самостійна робота – 22...30 годин. Самостійна робота забезпечується системою навчально-методичних засобів, передбачених для вивчення конкретної навчальної дисципліни чи окремої теми: підручники, навчальні посібники, методичні матеріали, курси лекцій, електронно-обчислювальна техніка тощо.

Для з'ясування комфортності завантаженості здобувачів за даною ОНП застосовуються такі заходи:

- опитування здобувачів (у формі бесіди протягом освітнього процесу);
- контроль з боку навчального відділу та НОВ, НПП і наукових керівників з подальшим колективним обговоренням на засіданнях структурних підрозділів і постійно діючого семінару.

Якщо за ОП здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти, продемонструйте, яким чином структура освітньої програми та навчальний план зумовлюються завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти

Підготовка здобувачів за дуальною формою освіти в рамках ОНП "Комплекси та системи озброєння і військової техніки" не здійснюється.

Наведіть посилання на веб-сторінку, яка містить інформацію про правила прийому на навчання та вимоги до вступників ОП

<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/2021/admission-rules-hnups-2021.pdf>

<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/2021/dodatok-10-2021.pdf>

Поясніть, як правила прийому на навчання та вимоги до вступників ураховують особливості ОП?

Правила прийому до докторантури та ад'юнктури ХНУПС (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/2021/dodatok-10-2021.pdf>) є чіткими та зрозумілими. Врахування особливостей ОНП наступне:

- правила розроблені відповідно до Законів України, Постанов КМУ, наказів МОН, МОУ;
- чітке, послідовне та системне викладення вимог до претендентів, алгоритму подання документів, питань вступних іспитів та силабусу програми підготовки;
- відсутність дискримінаційних положень;
- неупередженість процедури конкурсу;
- щорічна розробка та затвердження програми вступних іспитів, доступність програм на сайті ЗВО (http://www.hups.mil.gov.ua/assets/uploads/2016/05/255_2020.pdf);
- врахування рівня початкових компетентностей вступників (вища освіта ступеня магістра (спеціаліста), здібності до педагогічної або науково-дослідної роботи, досвід служби у військах (силах));
- надання можливості за рекомендаціями вчених рад ВВНЗ та після погодження із замовниками з ВО офіцерів безпосередньо після закінчення навчання у ВВНЗ та отримання ними ВО за умови, що вони виявили відмінні здібності в навчанні та схильність до педагогічної або науково-дослідної роботи;
- наявність наукової доповідь (реферату) з обраної спеціальності (стисле викладення наукової концепції НДР);
- більш значення вагового коефіцієнту для вступного іспиту зі спеціальності;
- надання права на подання апеляції.
- врахування зв'язку та відповідності між науковою тематикою майбутніх наукових керівників та здобувачів;
- врахування участі в АТО (ООС) і(або) миротворчих операціях.

Яким документом ЗВО регулюється питання визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО? Яким чином забезпечується його доступність для учасників освітнього процесу?

Визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО, регулюється "Положенням про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у Харківському національному університеті Повітряних Сил імені Івана Кожедуба" (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publicna-informatsiya/p-38.pdf>). Вчена рада університету має право прийняти рішення про визнання набутих ад'юнктом в інших закладах вищої освіти (наукових установах) компетентностей з однієї чи декількох навчальних дисциплін (зарахувати кредити ЄКТС), обов'язкове здобуття яких передбачено ОНП, при цьому відповідні зміни вносяться до індивідуального навчального плану ад'юнкта.

Опишіть на конкретних прикладах практику застосування вказаних правил на відповідній ОП (якщо такі були)?

Випадків необхідності визнання РН, отриманих в інших ЗВО, на ОНП з моменту її розробки не було.

Яким документом ЗВО регулюється питання визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті? Яким чином забезпечується його доступність для учасників освітнього процесу?

У "Положенні про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у ХНУПС" (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publicna-informatsiya/p-38.pdf>) визначено, що Вчена рада має право прийняти рішення про визнання набутих ад'юнктом в інших ЗВО (наукових установах) компетентностей з однієї чи декількох навчальних дисциплін (зарахувати кредити ЄКТС), обов'язкове здобуття яких передбачено ОНП. Визнання РН в рамках академічного співробітництва з ЗВО-партнерами передбачено з використанням європейської системи трансферу та накопичення кредитів. Результати підсумкової атестації ад'юнктів за період навчання у ЗВО-партнері передбачено представляти за шкалою, прийнятою у цьому закладі і переводяться у шкалу, прийняту в ХНУПС. Такі правила є доступними для всіх учасників освітнього процесу хоча практика зарахування РН в інших навчальних закладах та у неформальній освіті в ХНУПС не застосовується. До того ж визнання результатів неформальної освіти для здобувачів вищої освіти у ВВНЗ нормативно-правовою базою Міністерства оборони України не передбачено.

Опишіть на конкретних прикладах практику застосування вказаних правил на відповідній ОП (якщо такі були)?

Практики застосування визнання РН, отриманих у неформальній освіті, на відповідній ОНП не було.

Продемонструйте, яким чином форми та методи навчання і викладання на ОП сприяють досягненню програмних результатів навчання? Наведіть посилання на відповідні документи

Навчання і викладання за ОНП здійснюється за очною формою навчання, яка забезпечує безпосередній контакт здобувачів ВО з НПП.

Програмні РН обрано з урахуванням рівнів таксономії Блума досягненню яких сприяють форми та методи навчання і викладання, що регламентовані в «Положенні про організацію освітнього процесу в ХНУПС» (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publicna-informatsiya/p-17.pdf>) та в наказі МОУ від 09.01.2020 № 4 «Про затвердження Положення про особливості організації освітнього процесу у ВНЗ МОУ військових навчальних підрозділах ВНЗ України» (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0250-20>). Навчання на ОНП здійснюється за такими формами: навчальні заняття (аудиторні); виконання індивідуальних завдань, самостійна робота здобувачів ВО, практична підготовка, заходи бойової підготовки військ, заходи програми НАТО DEEP, контрольні заходи. До методів навчання відносяться МН1, МН2, МН3, МН4, МН5, МН6. Залежно від змісту та особливостей кожної ОК НПП застосовують диференційний підхід до вибору форм і методів навчання. Так, наприклад, словесні методи навчання (МН1) розвивають здібності до засвоєння навчального матеріалу, практичні методи навчання (МН2) розвивають спроможність застосовувати теоретичні знання на практиці, що дозволяє сформулювати РНС2. Поєднання вказаних методів забезпечує досягнення головного результату навчання – захист дисертаційної роботи.

Продемонструйте, яким чином форми і методи навчання і викладання відповідають вимогам студентоцентрованого підходу? Яким є рівень задоволеності здобувачів вищої освіти методами навчання і викладання відповідно до результатів опитувань?

Метою студентоцентрованого підходу є розвиток у здобувача потрібних на ринку праці компетентностей та створення ефективної системи навчання протягом всього життя. В основу навчання за ОНП покладено формування у ад'юнктів лідерських якостей, високого рівня компетентностей для майбутньої успішної професійної діяльності. Основні засади студентоцентрованого підходу у ХНУПС базуються на принципах свободи слова і творчості, поширення знань та інформації, проведення наукових досліджень і використання їх результатів. Під час реалізації ОП відбувається опитування задоволеності здобувачів ВО методами навчання і викладання, цей процес та аналіз його результатів здійснюється НОВ, гарантом ОП та начальниками структурних підрозділів, за якими закріплені ад'юнкти. Результати опитувань ад'юнктів свідчать про загальну задоволеність методами навчання і викладання. Також заступник начальника університету з наукової роботи на протязі року проводить зустрічі з ад'юнктами для забезпечення оперативного зворотного зв'язку щодо їх потреб.

Продемонструйте, яким чином забезпечується відповідність методів навчання і викладання на ОП принципам академічної свободи

Академічна свобода ад'юнктів в процесі навчання та НПП в процесі викладання полягає у самостійності та незалежності учасників освітнього процесу, що здійснюється за принципами свободи слова і творчості, поширення знань та інформації, проведення наукових досліджень і використання їх результатів (з урахуванням ступеня обмеження доступу). Так, наприклад, в «Положенні про організацію освітнього процесу в ХНУПС» (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publicna-informatsiya/p-17.pdf>) визначені основні принципи: гуманізм, демократизм, пріоритетність загальнолюдських духовних цінностей; незалежність освітньої і наукової діяльності університету від політичних партій, громадських і релігійних організацій. Для здобувачів ВО академічна мобільність реалізується під час вибору дисциплін, закладів де вони їх будуть засвоювати, тематики наукових досліджень у межах написання дисертаційних робіт, наукових керівників та вибору місця захисту. Крім того, допускається повна свобода ставити будь-які питання та прагнути до істини, в тому числі, з приводу суперечливих і непопулярних поглядів. При цьому НПП, керівництво кафедр, факультетів та університету не обмежують академічні свободи для своїх штатних співробітників та ад'юнктів, а також не використовують їх публічні заяви як привід для дисциплінарних заходів або звільнення (відрахування).

Опишіть, яким чином і у які строки учасникам освітнього процесу надається інформація щодо цілей, змісту та очікуваних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів *

ОНП представлена на офіційному сайті ЗВО (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/science-scientific-technical-activity/training-of-scientific-personnel/postgraduate-training-research-programs/educational-and-scientific-program-255-2020.pdf>). Повна версія ОНП, навчальний план, програми навчальних дисциплін зберігаються в бібліотеці та НОВ, де з ними можуть ознайомитися ад'юнкти у зручний для них час. Всі дисципліни ОНП також мають оформлені силабуси (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/science-scientific-technical-activity/training-of-scientific-personnel/postgraduate-training-research-programs/syllabuses-of-academic-disciplines-255.pdf>) РПНД, з якими можуть ознайомитися ад'юнкти. Силабуси та РПНД представлено у друкованому вигляді в бібліотеці та НОВ і є у вільному доступі ад'юнктів. Здобувачі вищої освіти мають повний доступ до: графіку освітнього процесу, вказівок щодо процедури підсумкових контрольних заходів, критеріїв оцінювання, переліків питань для самостійного вивчення, рекомендацій та положень затверджених у ХНУПС тощо. Також учасники освітнього процесу мають доступ до даної інформації через зовнішній та внутрішній компоненти системи дистанційного навчання MOODLE.

Опишіть, яким чином відбувається поєднання навчання і досліджень під час реалізації ОП

Поєднання навчання і досліджень під час реалізації ОП відбувається шляхом:

- забезпечення відповідності тем дисертаційних досліджень перспективним і річним планам ННТД ХНУПС та ПС ЗСУ;
- залучення ад'юнктів до виконання НДР за темою дисертаційної роботи (наприклад, Віталій Ліщенко та Андрій Федоров є відповідальними виконавцями НДР «Розподіл» (№ ДР 0101U001897), «Простір» (№ ДР 0118U000102д) відповідно);
- забезпечення можливості оприлюднення власних наукових результатів на міжнародних конференціях;
- публікації наукових результатів у фахових наукових виданнях (наприклад, <https://journal-hnups.com.ua/index.php/home>), в тому числі наукометричної бази Scopus (Віталій Ліщенко, Андрій Федоров, Галина Місюк, Максим Куравський);
- постійного впровадження наукових здобутків та матеріалів НДР при викладанні ОК;
- якісного виконання “Індивідуального навчального плану ад'юнкта” та “Індивідуального плану наукової роботи ад'юнкта”;
- засвоєння нормативних ОК з урахуванням обраних напрямків наукових досліджень ад'юнктів;
- вибору вибіркових ОК з урахуванням обраних напрямків наукових досліджень;
- участь здобувачів ВО у заходах бойової підготовки військ, ООС (наприклад, Галина Місюк).

Продемонструйте, із посиланням на конкретні приклади, яким чином викладачі оновлюють зміст навчальних дисциплін на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі

Оновлення змісту ОК на основі наукових досягнень та сучасних практик регламентоване “Положенням про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у ХНУПС імені Івана Кожедуба” (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publicna-informatsiya/p-38.pdf>). Оновлення на основі академічної свободи проводиться не пізніше, ніж за місяць до затвердження навантаження НПП на наступний навчальний рік. НПП ініціює зміни, колектив кафедри на своєму засіданні обговорює та погоджує або не погоджує їх. Пріоритетними напрямками оновлення ОК є: результати опитування здобувачів ВО, досвід ведення бойових дій (локальні конфлікти, гібридні війни, ООС тощо), результати наукових досліджень, оновлення навчально-методичної літератури.

Так, наприклад, для врахування досвіду застосування підрозділів ЗРВ та авіації у ході конфлікту в Нагорному Карабасі в 2020 року внесені зміни в ОК1, заняття 11, питання 1 та заняття 14, питання 1, а для врахування особливостей бойового застосування РЛС внесені зміни в ОК2, заняття 9, питання 1 та заняття 11, питання 1. Також, впродовж останнього навчального року були враховані такі нові керівні документи, як “Настанова з бойової підготовки ПС ЗСУ”, затверджена командувачем ПС ЗСУ 17.12.2020; Бойові статuti ПС. За участі Сергія Яроша модернізовано відповідно до стандартів НАТО (умовні позначки) комплекс алгоритмів і програм геоінформаційної системи “Аргумент-2021” та внесені зміни в ВК4, ВК6, ВК8.

Опишіть, яким чином навчання, викладання та наукові дослідження у межах ОП пов'язані із інтернаціоналізацією діяльності ЗВО

В ХНУПС розроблена «Стратегія інтернаціоналізації Університету»

(<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publicna-informatsiya/p-20.pdf>). Метою інтернаціоналізації є всебічне сприяння розвитку якісних показників університету на основі аналізу міжнародного досвіду підготовки фахівців з ВО, підвищення загальноукраїнського та міжнародного рейтингу Університету, адаптація освітньої діяльності до стандартів НАТО, європейських і світових стандартів освіти, забезпечення привабливості університету для навчання громадян України та інших держав.

Навчання, викладання та наукові дослідження у межах ОП пов'язані із інтернаціоналізацією діяльності ЗВО наступним чином:

- участь в Програмі НАТО DEEP (наприклад, <http://www.hups.mil.gov.ua/mvs>, учасники – гарант ОП, НПП, ад'юнкти (Андрій Федоров, Вадим Фустій, Олександр Араслінкін);
- закордонні відрядження (наприклад, гарант ОП, Андрій Федоров – до Академії ВПС Королівства Норвегія тощо);
- публікація у виданнях, що входять до наукометричної бази Scopus (наприклад, гарант ОП (<https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57196079841>), Віталій Ліщенко (<https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57201664701>), Андрій Федоров (<https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57207767415>), Галина Місюк (<https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57207770387>) тощо).

Підсумки заходів інтернаціоналізації знаходять свій результат у вдосконаленні ОК, впровадженні стандартів НАТО, приведенні філософії навчання і виховання до міжнародних канонів.

5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Опишіть, яким чином форми контрольних заходів у межах навчальних дисциплін ОП дозволяють перевірити досягнення програмних результатів навчання?

Контрольні заходи, критерії оцінювання навчальних досягнень регламентовані “Положенням про організацію освітнього процесу в Університеті” (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publicna-informatsiya/p-17.pdf>), «Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в ХНУПС» (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publicna-informatsiya/p-18.pdf>), «Положенням про

підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у ХНУПС» (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publiczna-informatsiya/p-38.pdf>). Чіткість та зрозумілість форм контрольних заходів і критеріїв оцінювання навчальних досягнень здобувачів ВО забезпечується шляхом відображення відповідної інформації в РПНД та силабусі, які знаходяться у вільному доступі. Діє постійний семінар здобувачів ВО, призначений для розгляду і апробації результатів наукових досліджень (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publiczna-informatsiya/p-37.pdf>). Виступ на семінарі здобувачів є апробацією дисертаційної роботи. Інформація щодо виступу здобувача на семінарі доводиться заздалегідь, що надає можливість якісної підготовки. Наказом начальника університету призначається науковий керівник семінару та відповідальний секретар з числа співробітників НОБ, залучаються експерти з числа провідних науковців та фахівців університету. Таким чином, створюється критична маса науковців, що дозволяє здобувачі ВО не залишатися сам-на-сам зі своїм науковим керівником.

Яким чином забезпечуються чіткість та зрозумілість форм контрольних заходів та критеріїв оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти?

Форми проведення контрольних заходів відповідають рівню програмних РН та, відповідно до “Положення про організацію освітнього процесу в ХНУПС” (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publiczna-informatsiya/p-17.pdf>), відображено в навчальному плані, РПНД, силабусі навчальної дисципліни.

Контрольні заходи є необхідним елементом зворотного зв'язку в освітньому процесі. При навчанні за ОНП використовуються такі форми контрольних заходів у межах навчальних дисциплін:

- поточний контроль проводиться у формі усного опитування або письмового експрес-контролю (летючки) під час проведення навчальних занять, виступів ад'юнктів при обговоренні питань на семінарських заняттях, а також у формі комп'ютерного тестування;
- модульний контроль може проводитися у формі усного опитування, тестування тощо;
- семестровий контроль проводиться у вигляді заліку або екзамену в усній, письмовій, комбінованій формах або у вигляді тестування.

Критерії оцінювання знань визначаються РПНД та враховують їх повноту, правильність, та безпосередньо ступінь досягнення програмних РН.

Всі форми контролю проводяться послідовно та тісно пов'язані між собою, здійснюються, як правило, одними і тими самими НПП, їх результати обговорюються на засіданні кафедр та дозволяють перевірити досягнення програмних РН у межах навчальних дисциплін.

Яким чином і у які строки інформація про форми контрольних заходів та критерії оцінювання доводяться до здобувачів вищої освіти?

Здобувачі ВО отримують інформацію про форми контрольних заходів і критерії оцінювання декілька разів протягом вивчення навчальної дисципліни:

-при ознайомленні з навчальною дисципліною через її силабус (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/science-scientific-technical-activity/training-of-scientific-personnel/postgraduate-training-research-programs/syllabuses-of-academic-disciplines-255.pdf>);

-на першому, як правило, лекційному занятті при більш детальному ознайомленні зі змістом і структурою навчальної дисципліни та особливостями форм контрольних заходів і критеріїв оцінювання;

-на першому семінарському (практичному) занятті здійснюється вхідний контроль шляхом тестування;

-напередодні модульного контролю (якщо він передбачений) (видається завдання для підготовки та доводяться критерії оцінювання);

-перед підсумковим контролем (видається завдання для підготовки, доводяться критерії оцінювання та узгоджується кількість й час консультацій);

-на кожній консультації та безпосередньо перед здійсненням підсумкового контролю ад'юнктам доводяться критерії оцінювання.

Критерії оцінювання підсумкового контролю прописуються в РПНД та силабусі, які затверджуються на засіданні кафедри. Терміни проведення підсумкових контрольних заходів зазначаються у розкладі навчальних занять (доводиться не пізніше 10 діб до початку семестру).

Яким чином форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності)?

Стандарт вищої освіти за спеціальністю 255 Озброєння та військова техніка на третьому освітньо-науковому рівні вищої освіти відсутній. Форма атестації здобувачів вищої освіти за ОНП відповідає вимогам Закону України Про вищу

освіту, Постанови КМУ від 23.03.2016 № 261 Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах) і передбачає публічний захист наукових досягнень у формі дисертації на засіданні спеціалізованої (разової) вченої ради ХНУПС.

Яким документом ЗВО регулюється процедура проведення контрольних заходів? Яким чином забезпечується його доступність для учасників освітнього процесу?

Процедура проведення контрольних заходів регулюється “Положенням про організацію освітнього процесу в ХНУПС” (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publiczna-informatsiya/p-17.pdf>), «Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в ХНУПС

(<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publiczna-informatsiya/p-18.pdf>). Процедура проведення комплексного іспиту та фахового семінару регулюється «Положенням про підготовку здобувачів вищої освіти

ступеня доктора філософії та доктора наук у ХНУПС» (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publiczna-informatsiya/p-38.pdf>) та «Положенням про постійно діючий семінар здобувачів наукового ступеня доктора філософії ХНУПС» (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publiczna-informatsiya/p-37.pdf>) відповідно. Всі документи ЗВО, якими регулюється процедура проведення контрольних заходів знаходяться на офіційному сайті ЗВО та є доступними для учасників освітнього процесу.

Яким чином ці процедури забезпечують об'єктивність екзаменаторів? Якими є процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів? Наведіть приклади застосування відповідних процедур на ОП

Згідно з «Положенням про організацію освітнього процесу в ХНУПС» (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publiczna-informatsiya/p-17.pdf>) основними принципами контрольних заходів є відкритість, колегіальність, повнота, об'єктивність, неупередженість оцінювання.

Об'єктивність екзаменаторів забезпечується, наприклад:

- рівними умовами для всіх здобувачів;
- відкритістю інформації про ці умови;
- єдиними критеріями оцінки;
- оприлюдненням термінів здачі контрольних заходів;
- можливістю застосування комп'ютерного тестування знань;
- виключення можливої упередженості з боку НПП (так, наприклад, за ОК3, ОК5, ОК7, ВК1, ВК2, ВК6, ВК7, ВК8 передбачене прийняття екзаменів лектором);
- надання можливості ад'юнкту після ознайомлення з питаннями у випадку їх незрозумілості права їх уточнення у екзаменатора тощо.

Екзаменатор несе особисту відповідальність за правильність виставлення оцінки. Усякого роду спроба прямого або непрямого впливу на екзаменатора є найгрубшим порушенням навчальної дисципліни. Про всі подібні випадки екзаменатор негайно доповідає за командою. У ХНУПС розроблене «Положення про політику та процедуру врегулювання конфліктних ситуацій» (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publiczna-informatsiya/p-22.pdf>). У розділі IV даного Положення описані процедури врегулювання конфліктних ситуацій (порядок подання скарги, порядок розгляду скарги, способи врегулювання конфліктної ситуації, порядок дій). Випадків конфлікту інтересів з початку запровадження даної ОНП не траплялося.

Яким чином процедури ЗВО урегулюють порядок повторного проходження контрольних заходів? Наведіть приклади застосування відповідних правил на ОП

У «Положенні про організацію освітнього процесу в ХНУПС» (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publiczna-informatsiya/p-17.pdf>) визначені процедури урегулювання повторного проходження контрольних заходів. Ад'юнкти, які отримали при проведенні підсумкового контролю незадовільні оцінки, допускаються до перекладання екзамену (заліку) рішенням ЗНУ з навчальної роботи за поданням начальника факультету та ліквідують заборгованість до початку або після завершення річного контролю. Наступного дня після закінчення річного контролю навчальною частиною факультету складається «План ліквідації академічних заборгованостей, який підписується начальником факультету, погоджується з НПП, які прийматимуть екзамен (заліки), та начальником навчального відділу. До цього плану додається рапорт начальника факультету на ім'я ЗНУ з навчальної роботи, в якому начальник факультету подає свої пропозиції щодо ад'юнктів, які при проведенні річного контролю не склали екзамен та заліки з трьох і більше навчальних дисциплін. «План ліквідації академічних заборгованостей» затверджується ЗНУ з навчальної роботи. Навчальна заборгованість має бути ліквідована протягом двох тижнів. Перекладання одного й того ж екзамену при отриманні незадовільної оцінки допускається не більше 2-х разів: один раз викладачу, другий – комісії, яка призначається начальником (завідувачем) кафедри. Прикладів повторного проходження контрольних заходів на ОНП не було.

Яким чином процедури ЗВО урегулюють порядок оскарження процедури та результатів проведення контрольних заходів? Наведіть приклади застосування відповідних правил на ОП

Порядок оскарження процедури та результатів проведення контрольних заходів визначені в «Положенні про політику та процедуру врегулювання конфліктних ситуацій у ХНУПС» (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publiczna-informatsiya/p-22.pdf>). Скарга подається у письмовій формі (в електронному або паперовому вигляді) і повинна містити опис порушення права особи, зазначення моменту (часу), коли відбулося порушення, факти і можливі докази, що підтверджують скаргу. Скарга може бути подана протягом 30 днів із дня вчинення діяння або з дня, коли повинно було стати відомо про його вчинення. Скарга може бути надана через поштову скриньку, безпосередніх начальників, відділ персоналу та стройовий, приймальню начальника університету або надіслана на офіційну електронну поштову скриньку (info@hups.mil.gov.ua) або електронну поштову скриньку начальника університету (nachalnik_hups@meta.ua). Після резолюції начальника університету ЗНУ в межах компетенції якого знаходиться порушене в скарзі питання створюється комісія для його розгляду. Після отримання скарги комісією та проведеній консультації скажник може обрати наступні способи врегулювання конфліктної ситуації: неформальна процедура; формальна процедура. Протягом періоду дії ОНП випадків оскарження процедури та результатів проведення контрольних заходів серед ад'юнктів не було.

Які документи ЗВО містять політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності?

Політика, стандарти та процедури дотримання академічної доброчесності знайшли відображення у: «Положення про організацію освітнього процесу в ХНУПС» (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publiczna-informatsiya/p-17.pdf>)

university/publicna-informatsiya/p-17.pdf), “Положення про протидію академічному плагіату в ХНУПС” (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publicna-informatsiya/p-21.pdf>), «Положенні про комісію з питань етики та академічної доброчесності у ХНУПС» (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publicna-informatsiya/p-26.pdf>), «Положенні про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин у ХНУПС» (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publicna-informatsiya/p-24.pdf>), «Положенні про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в ХНУПС» і наказі начальника ХНУПС від 17.01.2020 № 88 “Про створення комісії з питань академічної доброчесності при проведенні дисертаційних досліджень”.

Які технологічні рішення використовуються на ОП як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності?

Враховуючи категоризованість дисертаційних робіт ад’юнктів ОНП, їх перевірка на предмет виявлення можливих фактів порушення академічної доброчесності здійснюється комісією призначеної наказом ХНУПС. Разом з цим, університетом укладено договір з компанією “Антиплагіат” щодо використання онлайн-сервісу Unicheck компанії ТОВ “Антиплагіат” для перевірки наукових публікацій відкритого характеру та впровадження принципів академічної доброчесності в університетську культуру та покращення академічної мотивації ад’юнктів та науково-педагогічних працівників. За підсумками перевірки з використанням онлайн-сервісу Unicheck відкритих публікацій ад’юнктів, що навчаються на ОНП, редакційними колегами фахових наукових видань університету приймається рішення щодо друку статті. Крім того, на веб-сайтах періодичних видань університету розміщений виклад етичних норм публікації та рецензування статей. При розгляді дисертації, виконаної в ХНУПС, перед науковим семінаром (засіданням кафедри) проводиться перевірка дисертації на відсутність академічного плагіату. Висновок про дотримання академічної доброчесності, невиявлення академічного плагіату в дисертації, виконаної в університеті, вноситься до рішення, ухваленого науковим семінаром (засіданням кафедри). За об’єктивність висновку про невиявлення академічного плагіату в дисертації, виконаної в університеті, відповідальність несе керівник структурного підрозділу, де виконувалася робота.

Яким чином ЗВО популяризує академічну доброчесність серед здобувачів вищої освіти ОП?

Головними способами щодо популяризації академічної доброчесності в ХНУПС є:

- ознайомлення з нормативними документами щодо принципів академічної доброчесності та запобігання академічному плагіату, встановлення відповідальності за академічний плагіат;
- організація функціонування системи виявлення академічного плагіату;
- створення, розповсюдження та забезпечення дотримання методичних рекомендацій щодо оформлення посилань на матеріали, які використано у наукових, навчально-методичних, атестаційних роботах;
- проведення зі здобувачами ВО занять (наприклад, <http://www.hups.mil.gov.ua/akademichna-dobrochesnist-fundamentalni-cinnosti>);
- введення до виховної роботи факультетів, кафедр, навчальних і наукових підрозділів заходів із формування у здобувачів ВО етичних норм, що унеможливають академічний плагіат;
- оприлюднення на сайті документів щодо популяризації академічної доброчесності;
- відвідуванням семінарів щодо дотримання академічної доброчесності (наприклад, Галина Місюк та її науковий керівник виступили на НПС «Академічна доброчесність: практичний досвід».семінарі у Хмельницькому інституті МАУП (<http://www.maup.km.ua/institut/biblioteka/naukovo-praktichnij-seminar-akademichna-dobrochesnist-praktichnij-dosvid.htm>)).

Розміщення інформації щодо етичних норм публікації та рецензування статей на веб-сайтах періодичних видань і видань, що продовжуються.

Для ад’юнктів, які навчаються на ОНП, до складу нормативних ОК введено “Академічне письмо” (1 кредит ECTS), який забезпечує досягнення результату навчання РНЗб.

Яким чином ЗВО реагує на порушення академічної доброчесності? Наведіть приклади відповідних ситуацій щодо здобувачів вищої освіти відповідної ОП

Відповідно до “Положення про протидію академічному плагіату в ХНУПС” (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publicna-informatsiya/p-21.pdf>) за порушення академічної доброчесності передбачені такі види академічної відповідальності:

а) для НПП:

- 1) відмова у присудженні наукового ступеня чи присвоєнні вченого звання;
 - 2) позбавлення присудженого наукового ступеня чи присвоєного вченого звання;
 - 3) позбавлення права брати участь у роботі визначених законом органів чи займати визначені законом посади;
- б) для ад’юнктів:
- 1) повторне проходження оцінювання (контрольна робота, екзамен, залік тощо);
 - 2) повторне проходження відповідного освітнього компонента (модуля) освітньої програми;
 - 3) відрахування із закладу освіти.

НПП, ад’юнкти несуть відповідальність за порушення вимог подання своїх відкритих статей для перевірки онлайн-сервісом Unicheck. Встановлення академічного плагіату в опублікованих працях є підставою для заборони автору включати такі праці у перелік науково-методичних публікацій. З моменту існування ОНП порушень академічної доброчесності серед тих, хто на ній навчається та викладає, виявлено не було.

Приклад реагування. В ЗВО надійшов лист щодо порушення принципів академічної доброчесності в ЦНДІ ОВТ ЗСУ. ЗНУ з наукової роботи було негайно прийнято рішення щодо доведення змісту листа до всіх НПП, здобувачів ВО,

наукової спільноти тощо. На засіданнях окремих підрозділів були ще раз оговорені питання щодо дотримання вимог академічної доброчесності.

6. Людські ресурси

Яким чином під час конкурсного добору викладачів ОП забезпечується необхідний рівень їх професіоналізму?

Конкурсний добір викладачів на вакантні посади НПП здійснюється на основі “Положенні про порядок заміщення вакантних посад командування (керівного складу), наукових, НПП у ХНУПС на конкурсній основі” (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publiczna-informatsiya/polozhennya-2017.pdf>).

НПП, які задіяні на ОНП, добираються з дотриманням таких положень:

– свою кандидатуру для участі в конкурсі на вакантну посаду має право пропонувати будь-яка особа, яка відповідає кваліфікаційним вимогам до кандидатів на посади НПП (визначені в статуті ХНУПС, <http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/HNUPS/statut-hnups.pdf>);

– конкурсна комісія визначає відповідність кандидатів кваліфікаційним вимогам для заміщення посади, на яку оголошено конкурс;

– за наявності двох і більше претендентів на заміщення посади НПП конкурсна комісія визначає рейтинг претендентів;

– кафедра, факультет, конкурсна комісія та вчена рада на своїх засіданнях заслуховують учасників конкурсу з питань їх службової, навчальної, методичної, наукової та громадської діяльності.

Вимоги до посад враховують такі професійні якості: наявність наукового ступеня та вченого (почесного) звання, стаж роботи, рівень військової освіти та вищої освіти не нижче магістра, досвід проходження військової служби на відповідних посадах. За умови відповідності кандидатів вимогам до посади, встановленим для НПП (визначені в Статуті ХНУПС), перевага надається особам, які мають статус учасника бойових дій відповідно до законодавства.

Опишіть, із посиланням на конкретні приклади, яким чином ЗВО залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу

Участь замовників на підготовку військових фахівців (роботодавців) у організації освітнього процесу відбувається через такі науково-методичні та педагогічні заходи, спрямовані на розвиток особистості шляхом формування та застосування її компетентностей:

– розробку рекомендацій та погодження стандарту на підготовку військових фахівців з освітньо-науковим рівнем “доктор філософії” за спеціальністю 255 Озброєння та військова техніка (ДВОН МОУ);

– забезпечення освітніх компонентів ОНП керівними документами, аналітичними матеріалами з досвідом бойового застосування військ (ДВОН МОУ, КПС ЗСУ);

– участь у щорічних наукових конференціях ХНУПС “Новітні технології – для захисту повітряного простору”, на яких відбувається обговорення ідей та досягнень ад’юнктів, представників замовників;

– контроль через систему звітів ХНУПС за напрямками та якістю підготовки ад’юнктів;

– здійснення розподілу випускників ОНП.

Наприклад, заняття зі здобувачами ВО проводили:

-Директор ДВОН професор Володимир Мірненко (22.04.2021);

-начальник ВНУ ГШ Володимир Коваль (6.05.2021).

Опишіть, із посиланням на конкретні приклади, яким чином ЗВО залучає до аудиторних занять на ОП професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців

Аудиторні заняття за ОНП ведуть, наприклад, Геннадій Худов, Сергій Ярош, які є професіоналами-практиками та експертами в галузі 25 Воєнної науки, національна безпека, безпека державного кордону.

До проведення окремих тем під час вивчення дисципліни залучаються висококваліфіковані фахівці НЦ ПС ХНУПС (наприклад, Андрій Тристан, Борис Нізієнко, Ігор Таран).

Крім того, представники замовника залучаються до проведення лекційних занять з ад’юнктами під час відвідування університету, наприклад, начальник управління підготовки радіотехнічних та спеціальних військ Микола Донченко.

Опишіть, яким чином ЗВО сприяє професійному розвитку викладачів ОП? Наведіть конкретні приклади такого сприяння

Підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників здійснюється в ХНУПС згідно “Положення про організацію освітнього процесу в ХНУПС” (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publiczna-informatsiya/p-17.pdf>).

Підвищення кваліфікації проводиться не рідше ніж один раз на 5 років на відповідних курсах (у ході стажування).

Підвищення кваліфікації досвідчених викладачів дозволено здійснювати безпосередньо у ХНУПС за індивідуальними планами.

Викладачі періодично направляються для участі у навчаннях військ (сил) за планами МО України, ГШ ЗС України, командувача ПС ЗС України.

Крім того, офіцери свою кваліфікацію підвищують на зборах, навчаннях, а також у системі індивідуальної підготовки за програмами фахової підготовки на протязі календарного року.

У 2020 році 2 викладача, що задіяні на ОНП в групі забезпечення пройшли підвищення кваліфікації на курсах:

– Вадим Боровий (з 16.11.2020 по 16.12.2020 “Курси підвищення кваліфікації науково-педагогічних (педагогічних) працівників ВВНЗ та ВНП ЗВО” у ХНУПС – свідоцтво 12 СПК № 1403/2020);
– Сергій Ярош (з 16.11.2020 по 16.12.2020 “Курси підвищення кваліфікації науково-педагогічних (педагогічних) працівників ВВНЗ та ВНП ЗВО” у ХНУПС – свідоцтво 12 СПК № 1472/2020).
Гарант ОНП постійно підвищує кваліфікацію в системі підготовки експертів з акредитації ОП Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти.

Продемонструйте, що ЗВО стимулює розвиток викладацької майстерності

Стимулювання розвитку викладацької майстерності НПП здійснюється через заходи визначені в статуті Університету, <http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/HNUPS/statut-hnups.pdf>:
– запровадження рейтингового оцінювання освітніх, науково-дослідницьких та інноваційних досягнень учасників освітнього процесу;
– встановлювання власних форм морального та матеріального заохочення учасників освітнього процесу у межах повноважень, визначених законодавством України.
З метою мотивації викладачів на вдосконалення професійної майстерності відповідно до наказу начальника ХНУПС від 20.09.2016 № 1675 “Про вдосконалення системи методичної роботи в університеті” запроваджено систему конкурсів, в яких приймають участь всі кафедри.
Оцінка та заохочення викладачів здійснюється за результатами їх діяльності, конкурсів і за підсумками їх рейтингу. Фото кращих викладачів розміщуються на відповідних стендах в університеті та на факультетах.
За підсумками навчального року у серпні на НМЗ кожна кафедра отримує рейтингову оцінку, визначаються кращі з отриманням перехідного вимпелу. Кращі працівники преміюються начальником ХНУПС відповідно до “Положення про преміюванні працівників ХНУПС за загальні результати діяльності” (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publicna-informatsiya/polozhennya-premii-hnups.pdf>). Крім того, за підсумками навчального року та з нагоди професійних свят НПП отримують заохочення (відзнаки, грамоти, цінні подарунки) від керівництва МОУ, ГШ ЗСУ, Командування ПС ЗСУ, начальника ХНУПС.

7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Продемонструйте, яким чином фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення ОП забезпечують досягнення визначених ОП цілей та програмних результатів навчання?

НМБ відповідає ліцензійним вимогам і вимогам провадження освітньої діяльності. ЗВО має розвинуту соціальну інфраструктуру. Навчальна бібліотека нараховує понад 1 331 000 примірників різноманітної літератури (понад 710 000 примірників навчальної літератури) (<http://www.hups.mil.gov.ua/biblioteka-hups>), таємна бібліотека з спецфондом 28 000 примірників. Бібліотека має свою сторінку щодо академічної доброчесності (<http://www.hups.mil.gov.ua/biblioteka-hups/kerivni-dokumenty-biblioteku>), посилання на інтернет-ресурси органів державної влади, провідних вітчизняних освітніх та наукових закладів, провідних бібліотек України (<http://www.hups.mil.gov.ua/biblioteka-hups/internet-resursi-vilnogo-dostupu>).
В університеті здійснена підписка на наукові періодичні видання з вільним доступом (<http://www.hups.mil.gov.ua/biblioteka-hups/periodichni-vidannya>).
Здобувачі ОНП мають вільний доступ до мережі Інтернет (дротовий (ауд. ГНК-264, читальний зал) та бездротовий (на всій території за винятком категоризованих приміщень)).
Інформаційне забезпечення занять здійснюється через мережу університету з використанням платформи дистанційного навчання MOODLE (<http://moodle.hups.mil.gov.ua/login/index.php>).
НМЗ ОНП гарантує досягнення визначених ОНП та програмних РН. Це доводиться результатами щорічної атестації ад'юнктів, поточним і семестровим контролем, а також успішним захистом у 2020 році дисертації випускниками ОНП Віталієм Ліщенко та Павлом Глущенко.

Продемонструйте, яким чином освітнє середовище, створене у ЗВО, дозволяє задовольнити потреби та інтереси здобувачів вищої освіти ОП? Які заходи вживаються ЗВО задля виявлення і врахування цих потреб та інтересів?

Всі ад'юнкти забезпечені обладнаними робочими місцями для виконання задач дисертаційних досліджень та здійснення наукового пошуку з доступом до мережі Інтернет. Щороку кошторисом ЗВО передбачені витрати на розвиток НМБ, закупівлю обладнання та технічних засобів, поповнення фонду загальної бібліотеки науково-технічною літературою та фаховими періодичними виданнями.
Освітнє середовище поєднує використання підходів, які притаманні сучасним ЗВО, та специфічних підходів, що необхідні для формування професійно важливих якостей (використання спеціалізованих навчальних аудиторій з розгорнутими зразками ОВТ і тренажерами, створення спеціального програмного забезпечення та власних тренажно-імітаційних систем, проведення занять на власних навчально-бойових зразках ОВТ у польових умовах, широке використання сучасної навчальної бази військ, навчання та виховання не лише в університеті, а й в ході участі у заходах бойової підготовки військ та ін.).
Комплексний підхід до формування освітнього середовища забезпечує повну готовність випускника до опанування посад за призначенням, повне задоволення всіх його потреб, які необхідні для успішної реалізації своєї майбутньої кар'єри.
Результати щоквартальних опитувань ад'юнктів під час постійно діючих семінарів свідчать про загальну задоволеність умовами навчання та повсякденної діяльності.

Опишіть, яким чином ЗВО забезпечує безпечність освітнього середовища для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти (включаючи психічне здоров'я)?

Освітнє середовище ХНУПС, не зважаючи на військову специфіку, є безпечним для життя і здоров'я, що забезпечується комплексною діяльністю відповідних підрозділів ЗВО: служба охорони праці, служба військ, квартирно-експлуатаційна-служба, поліклініка з лазаретом, чергова служба добового наряду з відповідними технічними засобами відеоспостереження та охорони.

Безпечність освітнього середовища досягається дотриманням: санітарних та протипожежних норм; вимог охорони праці; системи охорони здоров'я. Здобувачі ВО безоплатно користуються послугами медичної частини, ВМКЦ Північного регіону та, за потребою, місцевих лікарень. Здобувачі в обов'язковому порядку проходять диспансеризацію. Щоденний контроль за станом здобувачів здійснюють начальники кафедр, до яких ад'юнкти прикріплені для проходження навчання.

Враховуючи, те що серед здобувачів ВО є учасники бойових дій і певна їх частина може потребувати психологічної допомоги, у ЗВО працює відділ морально-психологічного забезпечення. Вирішальним чинником для прийняття рішення щодо організації освітнього середовища є потреби та інтереси здобувачів ВО, які виявляються за результатами опитувань ад'юнктів, які проводяться періодично щороку анкетуванням та постійно усно під час щотижневих зустрічей з начальником НОВ, гарантом ОП, а також під час проведення фахових та кафедральних семінарів.

Допуск до всіх видів практичних занять, пов'язаних з експлуатацією зразків ОБТ, використанням навчально-лабораторного обладнання здійснюється після проведення інструктажу з питань техніки безпеки.

Опишіть механізми освітньої, організаційної, інформаційної, консультативної та соціальної підтримки здобувачів вищої освіти? Яким є рівень задоволеності здобувачів вищої освіти цією підтримкою відповідно до результатів опитувань?

Освітня, організаційна, інформаційна, консультативна та соціальна підтримка здобувачів ВО забезпечується наданням їм можливості щодо вирішення будь-яких питань у відділах та службах самостійно, або через взаємодію з керівником структурного підрозділу, до якого вони прикріплені, гаранта, начальника НОВ, за сприяння представників ад'юнктів у Вченій раді ЗВО, шляхом звернення безпосередньо до керівництва ЗВО (через електронну пошту на сайті університету (<http://www.hups.mil.gov.ua/zvernennya-ta-pobazhannya>) та аккаунти в Facebook). За результатами анкетування встановлена задоволеність здобувачів організацією навчання та викладання, безперешкодною можливістю отримати консультацію у будь-якого наукового чи НПП за освітньою складовою чи за тематикою дисертації. Інформаційна підтримка здійснюється шляхом забезпечення публічності інформації про діяльність ХНУПС (<http://www.hups.mil.gov.ua>). Соціальна підтримка ад'юнктам надається під час навчання у вигляді грошового забезпечення, рівень якого зберігається на рівні посади вступу на навчання. Крім того, здобувачі ВО, які є учасниками бойових дій (Галина Місюк, Валерія Тюрина, Віталій Бездельний), мають пільги, передбачені законодавством України.

Додатковим видом соціальної підтримки є призначення за результатами рейтингового відбору кращим ад'юнктам академічних стипендій. Відбір здійснюється за результатами щорічної атестації та за критеріями (місце за результатом семінару ад'юнктів, процент виконання дисертації, кількість статей, кількість апробацій НДР, середній бал навчання). Рівень задоволеності здобувачів ВО різними видами підтримки відповідно до результатів опитувань є високим.

Яким чином ЗВО створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами? Наведіть посилання на конкретні приклади створення таких умов на ОП (якщо такі були)

Відповідно до чинних нормативно-правових актів МОУ навчання осіб з особливими потребами у закладах МО не передбачено. Всі кандидати на вступ до ад'юнктури проходять медичну комісію на предмет визначення придатності до військової служби та вступу на навчання.

Яким чином у ЗВО визначено політику та процедури врегулювання конфліктних ситуацій (включаючи пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та корупцією)? Яким чином забезпечується їх доступність політики та процедур врегулювання для учасників освітнього процесу? Якою є практика їх застосування під час реалізації ОП?

В ЗВО існує чітка і зрозуміла політика процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації ОП. Для вирішення конфліктних ситуацій, пов'язаних з корупцією, на офіційному сайті ЗВО (<http://www.hups.mil.gov.ua/zvernennya-ta-pobazhannya>) розміщена електронна адреса та телефон для повідомлення про корупцію, зазначені контакти уповноваженої особи з питань запобігання корупції. Вирішення інших конфліктних ситуацій відбувається відповідно до "Положення про політику та процедуру врегулювання конфліктних ситуацій у ХНУПС" (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publicna-informatsiya/p-22.pdf>), Статутів ЗСУ (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/551-14>) та Наказу МО України від 21.11.2017 № 608 «Про затвердження порядку проведення службового розслідування у ЗСУ» (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1503-17>). Тактиками щодо запобігання появі конфліктних ситуацій на лінії "викладач – ад'юнкт" є: прогнозування; підтримки; аутотренінгу; стимулювання.

Основними напрямками з попередження конфліктної ситуації визначено: створення об'єктивних умов, що перешкоджають виникненню і деструктивному розвитку передконфліктних ситуацій; оптимізація організаційно-управлінських умов створення й функціонування організацій; усунення соціально-психологічних причин

конфліктних ситуацій; нейтралізація особистісних причин виникнення конфліктних ситуацій. Протягом періоду впровадження освітньої діяльності за ОП конфліктних ситуацій не було.

8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Яким документом ЗВО регулюються процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП? Наведіть посилання на цей документ, оприлюднений у відкритому доступі в мережі Інтернет

Процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОНП ХНУПС регулюються Положенням про організацію освітнього процесу в ХНУПС (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publiczna-informatsiya/p-17.pdf>) та Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в Харківському національному університеті Повітряних Сил імені Івана Кожедуба (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publiczna-informatsiya/p-18.pdf>).

Опишіть, яким чином та з якою періодичністю відбувається перегляд ОП? Які зміни були внесені до ОП за результатами останнього перегляду, чим вони були обґрунтовані?

Механізм моніторингу та щорічного перегляду ОНП передбачає:

- моніторинг відгуків на випускників, бойового досвіду застосування ЗС, міжнародних стандартів, матеріалів наукових конференцій тощо, аналіз актуальності та відповідності змісту, РН вимогам держави та замовника;
- моніторинг результатів анкетування здобувачів ВО та НПП;
- формулювання цілей і завдань змін до ОНП;
- розробка змін до навчального плану;
- формулювання змін до ОК, ВК та РН;
- розробка ПНД або змін до них.

У 2020 році ОНП була доопрацьована та внесені зміни з урахуванням: результатів підготовки ад'юнктів у 2016–2020 роках; появи проекту стандарту ВО за спеціальністю 255 для ОНР доктора філософії; рішення секції ВНР МОУ за воєнно-теоретичною проблематикою від 13.11.2020; наукових конференцій; стандартів НАТО; досвіду застосування військ в ООС (АТО); досвіду акредитації ОП у ХНУПС у 2020 році, пропозицій здобувачів ВО.

Так, наприклад, до ОНП 2020 року внесені такі зміни:

- скориговані характеристики програми “Предметна область та напрям”, “Підходи до викладання та навчання”;
- удосконалені формулювання ПК та РН;
- введено ОК6 “Академічне письмо” (1 кредит ECTS (за пропозицією випускників Віталія Ліщенко та Павла Глуценка);
- у навчальний план внесені зміни у зв'язку з введенням ОК6;
- внесені поняття “академічна доброчесність” та “академічна свобода”;
- внесені зміни до РПНД для врахування появи нових керівних документів та актуального досвіду бойового застосування військ, останніх локальних збройних конфліктів (наприклад, у Нагорному Карабасі).

Продемонструйте, із посиланням на конкретні приклади, як здобувачі вищої освіти залучені до процесу періодичного перегляду ОП та інших процедур забезпечення її якості, а їх позиція береться до уваги під час перегляду ОП

На кафедрі (кафедра тактики РТВ) під час НМЗ перед початком нового навчального року здобувачі доповідають свої пропозиції щодо удосконалення змісту ОНП, що фіксується в протоколах засідання кафедри. Якщо зміни стосуються змісту ОК чи ВК, то рішення приймається на засіданні кафедри, якщо рішення стосується змін у навчальному плані або в ОНП, то формується пропозиція для розгляду на вченій раді факультету, а потім на Вченій раді ХНУПС.

Так, наприклад, за пропозиціями Віталія Ліщенко та Павла Глуценка введено ОК6 «Академічне письмо». За пропозицією Андрія Федорова в ОК3 додано матеріал щодо особливостей підготовки статті англійською. Також моніторинг думки здобувачів вищої освіти здійснюється через структури МПЗ та групу психолого-педагогічного забезпечення освітнього процесу під час періодичних опитувань. За результатами отриманого зворотного зв'язку від здобувачів ВО приймається рішення про перегляд та оновлення ОНП.

Яким чином студентське самоврядування бере участь у процедурах внутрішнього забезпечення якості ОП

Здобувачі ВО є повноцінними партнерами у процесах забезпечення якості ОНП. Існує зворотній зв'язок здобувачів ВО з гарантом ОП, НПП, керівництвом структурного підрозділу де вони закріплені, а також з керівництвом ХНУПС через періодичні усні та письмові опитування, результати яких впливають на зміст навчання і викладання. Представники ад'юнктів у Вченій раді (докторант Марина Науменко) залучені, як партнери до процесу періодичного перегляду та затвердження ОНП та інших процедур забезпечення її якості. Позиція здобувачів ВО береться до уваги під час перегляду ОНП та навчального плану. Представники ад'юнктів є членами Вченої ради та входять до Ради молодих вчених ХНУПС (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publiczna-informatsiya/p-32.pdf>).

Здобувачі можуть висловити свої пропозиції безпосередньо начальнику університету на електронну пошту начальника університету (<http://www.hups.mil.gov.ua/zvernennya-ta-pobazhannya/>).

Продемонструйте, із посиланням на конкретні приклади, як роботодавці безпосередньо або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду ОП та інших процедур забезпечення її якості

Участь роботодавців у процесі періодичного перегляду ОП та інших процедур забезпечення її якості полягає у такому:

- визначення вимог до змісту навчання за ОП (наприклад, протокол № 1 від 20.10.2020 засідання секції ВНР МОУ за воєнно-теоретичною проблематикою);
- контроль організації освітнього процесу зі здобувачами ВО в ході роботи ЕК (наприклад, Дмитром Карпенко з 17.01.2021 по 19.02.2021);
- доведенні щорічних організаційно-методичних вказівок Головнокомандувача ЗСУ, Командування ПС на новий навчальний рік (наприклад, Директива Головнокомандувача ЗСУ від 23.10.2020 № Д-9/ДСК, інв. 459/24-70 дск від 26.10.2020 та Розпорядження НШ - заступника командувача ПС ЗСУ від 04.11.2020 № Р-3, інв. 474/24-70 дск від 06.11.2020);
- рецензування ОП (наприклад, відгуки http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/science-scientific-technical-activity/training-of-scientific-personnel/postgraduate-training-research-programs/reviews-255_VNU_GSH.pdf; http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/science-scientific-technical-activity/training-of-scientific-personnel/postgraduate-training-research-programs/reviews-255_VNV_KPS.pdf).

Опишіть практику збирання та врахування інформації щодо кар'єрного шляху та траєкторій працевлаштування випускників ОП

Всі випускники за ОП працевлаштовуються на відповідні посади та проходять службу у військових закладах ВО (наукових установах, військових частинах) Збройних Сил України. Випускники Віталій Ліщенко та Павло Глуценко розподілені в ХНУПС.

За підсумками служби їх безпосередніми командирами (начальниками) через рік після випуску відпрацьовується відгук з оцінками його професійних та особистих якостей, недоліками (за наявності) та пропозиціями, який надається до ХНУПС.

Відгуки аналізуються на засіданні кафедри. За результатами проведеного аналізу формуються пропозиції для розгляду на Вченій раді ХНУПС щодо подальшого вдосконалення програм навчальних дисциплін та ОП.

Які недоліки в ОП та/або освітній діяльності з реалізації ОП були виявлені у ході здійснення процедур внутрішнього забезпечення якості за час її реалізації? Яким чином система забезпечення якості ЗВО відреагувала на ці недоліки?

Процедури внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності з реалізації ОП визначаються “Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в ХНУПС”

(<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publicna-informatsiya/p-18.pdf>).

Основні рекомендації за результатами моніторингу ОП:

–внесення змін до ОП, навчального плану, ПНД, РПНД і навчально-методичних матеріалів для забезпечення навчальних занять;

–покращення обладнання робочих місць здобувачів ВО;

–посилення профілактичну роботу з метою недопущення появи фактів академічної недоброочесності;

-збільшення кількості публікацій у наукометричних базах Scopus, Web of Science.

Реагування системи забезпечення якості ЗВО:

-внесені зміни до ОП;

-введено ОКБ “Академічне письмо”;

-внесені зміни в ПНД, РПНД, оновлено навчальну літературу;

-покращено робочі місця здобувачів ВО (наприклад, для Андрія Федорова, Галини Місюк обладнано аудиторія ГНК-264 кафедри тактики РТВ – новітня електронно-обчислювальна техніка, мультимедіні засоби, сучасне спеціалізоване програмне забезпечення;

-на кафедрі філософії започатковане проведення регулярних семінарів щодо дотримання академічної доброочесності.

Продемонструйте, що результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти беруться до уваги під час удосконалення ОП. Яким чином зауваження та пропозиції з останньої акредитації та акредитацій інших ОП були ураховані під час удосконалення цієї ОП?

ОП введена в дію в 2016 році. Поточна акредитація – це перша акредитація, тому до уваги були взяті зауваження та пропозиції з акредитацій інших ОП університету та інших ВВНЗ.

Так, наприклад, за результатами акредитації ОП (ID 6936 Програмна інженерія, бакалавр, Інформаційні технології, Інженерія програмного забезпечення):

-розроблена та впроваджена система періодичного вивчення позицій та потреб стейкхолдерів;

-передбачено ВК для здобувачів ВО;

-визначено правила визнання результатів навчання в інших ЗВО, як вітчизняних, так і іноземних;

-існує документальне підтвердження участі роботодавців у процедурах внутрішнього забезпечення якості ВО;

-розроблені документи, які регламентують моніторинг та періодичний перегляд ОП.

Так, наприклад, за результатами акредитації ОП (ID 37336 Комплекси та системи зенітного озброєння Сухопутних військ, 255 Озброєння та військова техніка):

-проводяться опитування здобувачів ВО та НПП;

-розроблено окреме положення щодо порядку розробки, перегляду та удосконалення ОП в ЗВО із чітким зазначенням функцій і обов'язків його структурних підрозділів, здобувачів освіти, роботодавців у цьому процесі.

Опишіть, яким чином учасники академічної спільноти змістовно залучені до процедур внутрішнього забезпечення якості ОП?

Академічна спільнота ХНУПС змістовно залучається до розвитку ОНП та освітньої діяльності за нею шляхом запрошення до участі у науково-методичних семінарах, НПК, круглих столах та інших заходах кафедр та факультетів, наукових підрозділів та НЦ, що дозволяє формувати культуру якості освіти як один з пріоритетних напрямків академічної культури загалом. Відповідно її забезпечення є відповідальністю всієї академічної спільноти за підготовку здобувачів ВО. Окрім цього, представники академічної спільноти залучаються до рецензування дисертаційних робіт, навчально-методичних і наукових праць НПП, здійснюють контроль за рівнем підготовки ад'юнктів на фахових і кафедральних семінарах. Постійне підвищення кваліфікації та стажування НПП у ЗВО, наукових, освітньо-наукових установах, військових формуваннях, залучення офіцерів з бойовим досвідом до проведення навчальних занять зі спеціальності сприяє постійному розвитку ОНП та освітньої діяльності за ОНП. В університеті запроваджено роботу групи кращих методистів з контролю навчальних занять, які впливають на якість ОНП через забезпечення якості методики викладання навчального матеріалу. Наприкінці кожного року підготовки науковий керівник готує атестацію на ад'юнкта, яка розглядається на засіданні кафедри. У разі подання позитивної атестації, вона стає підставою для видання наказу начальника університету для переведення ад'юнкта на наступний курс навчання.

Опишіть розподіл відповідальності між різними структурними підрозділами ЗВО у контексті здійснення процесів і процедур внутрішнього забезпечення якості освіти

Структурними підрозділами ЗВО у контексті здійснення процесів і процедур внутрішнього забезпечення якості освіти є:

- навчальний відділ університету (організація, планування, контроль, аналіз і вдосконалення освітнього процесу; організація систематичного контролю за проведенням усіх видів навчальних занять; здійснення систематичного контролю за діяльністю кафедр університету, забезпечення публічності інформації про ОНП; щорічне оцінювання здобувачів ВО, НПП і регулярне оприлюднення результатів таких оцінювань);
- загальноуніверситетські кафедри – забезпечення підвищення кваліфікації НПП, задіяних на ОНП;
- навчальні частини факультетів (організація та планування освітнього процесу за ОНП);
- кафедри (визначення принципів і процедур забезпечення якості ВО, здійснення моніторингу та періодичного перегляду ОНП, забезпечення дотримання академічної доброчесності);
- НОВ – контроль кадрового забезпечення при навчанні, контроль виконання ад'юнктами індивідуальних планів, моніторинг рівня досягнень та успішності здобувачів, моніторинг задоволеності здобувачів якістю надання освітніх послуг;
- інформаційно-обчислювальний центр – забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом (обслуговування сайту університету, підтримка локальної інформаційної мережі та середовища Moodle);
- бібліотека – розвиток інформаційного ресурсного забезпечення ОНП;
- відділ лабораторного обладнання ХНУПС – забезпечення поставки необхідного для реалізації ОНП матеріально-технічного та іншого ресурсного забезпечення.

9. Прозорість і публічність

Якими документами ЗВО регулюється права та обов'язки усіх учасників освітнього процесу? Яким чином забезпечується їх доступність для учасників освітнього процесу?

Документи, що регулюють права та обов'язки усіх учасників освітнього процесу:

-Конституція України; закони України "Про освіту"; "Про вищу освіту"; "Про наукову та науково-технічну діяльність"; Положення про проходження громадянами України військової служби у Збройних Силах України, розпорядчі нормативно-правові документи КМУ, МОН України, Наказ МОУ від 27.05.2015 року № 240 "Про затвердження Положення про вищі військові навчальні заклади";

–Статут ЗВО (наказ МО України від 28.11.2018 № 603);

–Положення про організацію освітнього процесу (наказ начальника ХНУПС від 30.08.2019 № 1612);

–Положення про структурні підрозділи ХНУПС.

Інформація щодо організації освітнього процесу знаходиться у відкритому доступі на офіційному сайті ХНУПС (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publicna-informatsiya/2.pdf>).

Наведіть посилання на веб-сторінку, яка містить інформацію про оприлюднення на офіційному веб-сайті ЗВО відповідного проекту з метою отримання зауважень та пропозиції заінтересованих сторін (стейкхолдерів). Адреса веб-сторінки

https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLScdu_xvfo1LbIobYbHSto-d4q_6XzV5DoNs1Q9H37nRyozJiw/viewform

<http://www.hups.mil.gov.ua/zvernennya-ta-pobazhannya/>

<https://www.facebook.com/hnups/>

<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/science-scientific-technical-activity/training-of-scientific-personnel/postgraduate->

Наведіть посилання на оприлюднену у відкритому доступі в мережі Інтернет інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти)

<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/science-scientific-technical-activity/training-of-scientific-personnel/postgraduate-training-research-programs/educational-and-scientific-program-255-2020.pdf>

10. Навчання через дослідження

Продемонструйте, що зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів)

ОНП передбачає широкий спектр фахових дисциплін (як обов'язкових так і дисциплін вибору), і дисциплін, які передбачають набуття загальнонаукових (філософських) компетентностей; набуття універсальних навичок дослідника; здобуття мовних компетентностей в обсязі, визначеному вимогами пункту 27 Постанови КМУ від 23.03.2016 № 261. До навчального плану включені дисципліни, які є дотичними тематиці досліджень здобувачів (наприклад, дослідженню Галини Місок дотичні ОК7, ВК1, ВК2, дослідженню Олександра Арасланкіна дотичні ОК7, ВК11, ВК12). Також до навчального плану включені дисципліни, що забезпечують методологічні та викладацькі компетентності ад'юнктів (наприклад, ОК1, ОК2, ОК3, ОК5, ОК7 тощо). Також ад'юнкти в обов'язковому порядку проходять педагогічну/наукову практику в обсязі 4 кредити ЄКТС у структурних підрозділах, куди передбачене їх призначення. Загалом ОНП дозволяє здійснити якісну підготовку ад'юнктів 255 спеціальності за всіма темами дисертаційних досліджень, які провадяться в ЗВО. У випадку необхідності засвоїти ад'юнкту окрему дисципліну яка не передбачена ОП, він відповідно до положення про академічну мобільність (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publicna-informatsiya/p-25.pdf>) має право на засвоєння будь-якого курсу всіх рівнів вищої освіти, який проводиться в ХНУПС або в інших ЗВО чи наукових установах. Таким чином, зміст ОНП цілком відповідає науковим інтересам ад'юнктів і формує базу для успішного проведення ними власних наукових досліджень.

Опишіть, яким чином зміст освітньо-наукової програми забезпечує повноцінну підготовку здобувачів вищої освіти до дослідницької діяльності за спеціальністю та/або галуззю

Підготовка здобувачів ВО до дослідницької діяльності за спеціальністю та/або галуззю здійснюється в рамках нормативних дисциплін ОНП: ОК4, ОК5, ОК7. Крім обов'язкових дисциплін ОНП містить освітні компоненти за вибором ад'юнкта, які враховують конкретні напрямки підготовки в межах спеціальності. Реалізація цих освітніх компонентів дозволяє кожному, хто навчається за даною ОНП, сформувати результат навчання: РН34...РН36, РНс1, РНс2, РНс3, РНс5.

Крім того, окремі ОК в ході їх опанування передбачають виконання ад'юнктами дослідницьких завдань. Масив даних, який є у розпорядженні ад'юнктів, дає їм змогу оперувати із тією інформацією, яка потрібна у тому чи іншому конкретному випадку та згідно із обраною тематикою досліджень. Це також формує у них повноцінне бачення проблематики та методології досліджень.

Опишіть, яким чином зміст освітньо-наукової програми забезпечує повноцінну підготовку здобувачів вищої освіти до викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю

Підготовку до викладацької діяльності у ЗВО за спеціальністю та/або галуззю забезпечують компоненти ОНП блоку нормативних навчальних дисциплін ОК2, ОК5, ОК7. Успішне вивчення зазначених освітніх компонентів спрямоване на отримання результатів навчання: РН33...РН37, РНс1...РНс3, РНс5.

На другому та третьому роках підготовки ад'юнкти залучаються до викладацької діяльності в рамках компоненти ОНП ОК8 загальним обсягом 4 кредити ЄКТС, в ході якої вони ведуть визначені види навчальних занять з начальних дисциплін, що відповідають їх профілю підготовки. При цьому контроль їх методичної підготовки здійснює керівник або призначений начальником кафедри досвідчений НПП. Контроль якості проведення ад'юнктом занять здійснюється НПП кафедри з подальшим розглядом на засіданні кафедри результатів контролю з вказівкою напрямків удосконалення підготовки та проведення занять. Проходження педагогічної (наукової) практики дозволяє здобувачам досягти таких результатів навчання: РН31, РН33...РН37, РНс1...РНс3.

Продемонструйте дотичність тем наукових досліджень аспірантів (ад'юнктів) напрямам досліджень наукових керівників

Забезпеченість дотичності тем наукових досліджень ад'юнктів напрямам досліджень наукових керівників регламентована «Положенням про порядок підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у ХНУПС» (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publicna-informatsiya/p-38.pdf>). Потенційними керівниками ад'юнктів в ХНУПС, як правило, є провідні та визнанні науковці ХНУПС, які є активними дослідниками, мають публікації, дотичні до напрямку (тематиці) дослідження аспіранта. Формально це може бути підтверджено звіркою ключових слів публікацій наукових керівників з тематикою досліджень ад'юнктів. У випадку зміни тематики дисертаційного дослідження ад'юнкта має право на зміну наукового керівника. Це питання розглядається на засіданні структурних підрозділів (факультетів і кафедр), де аналізуються напрямки

наукової діяльності дійсного та потенційних наукових керівників, остаточне рішення приймається на засіданні вченою радою ХНУПС. Всі теми наукових досліджень ад'юнктів лежать в межах наукових інтересів керівників, що засвідчено їх публікаціями та науково-дослідною винахідницькою та раціоналізаторською діяльністю. Такий багатокроковий алгоритм дає можливість повною мірою забезпечити умову відповідності тем наукових досліджень ад'юнктів і здобувачів науковим темам і напрямкам досліджень, в яких працює наукова спільнота ХНУПС і конкретним напрямкам досліджень їх наукових керівників.

Опишіть з посиланням на конкретні приклади, як ЗВО організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень аспірантів (ад'юнктів)

Ад'юнкти мають можливість здійснювати свої наукові дослідження використовуючи всі матеріально-технічні засоби ХНУПС: МТБ (лабораторне устаткування та обладнання, вимірювальна та обчислювальна техніка, технічні засоби навчання і контролю, наочне приладдя); НТК; спеціалізовані класи і кабінети, лабораторії, бібліотеки, та інші навчальні і допоміжні приміщення; спорткомплекс і споруди; ЦІМ; ІОЦ, інші матеріальні та технічні засоби, будівлі і споруди (<http://www.hups.mil.gov.ua>). З метою забезпечення в межах ОНП можливості апробації отриманих результатів наукових досліджень здобувачами передбачена їх участь у наукових, науково-практичних та науково-методичних заходах.

Матеріальне забезпечення навчання та дослідження здобувачів:

- проведення та апробація результатів досліджень в ході навчання, які проводяться у ПС ЗСУ (наприклад, Андрій Федоров впровадив та реалізував свої наукові результати в ході проведення експериментальних роздільних штабних тренувань у військової частини А2533, м. Дніпро (2019рр); в ході КШТ ОВУ "Південний рубіж–2019" у в/ч А3297, полігон Олешківські піски (2019), в ході СКШН "Козацька воля–2019" у в/ч А2533, м. Полтава (2019рр));
- вільний доступ до лабораторної бази та інформаційних ресурсів ХНУПС;
- безоплатна публікація тез доповідей на щорічній Міжнародній НПК (<http://www.hups.mil.gov.ua/nauka/novitni-tehnologii-dlya-zahistu-povityranogo-prostoru>);
- призначення ад'юнктам різного роду стипендій (наприклад, Віталій Ліщенко (академічна стипендія імені М.С. Грушевського)).

Проаналізуйте, як ЗВО забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, наведіть конкретні проекти та заходи

У ЗВО розроблена "Стратегія інтернаціоналізації ХНУПС" (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publicna-informatsiya/p-20.pdf>). Відповідно до цієї стратегії ад'юнкти:

- беруть участь у міжнародних освітніх програмах (наприклад, Андрій Федоров – DEEP NATO);
 - беруть участь у міжнародних конференціях організованих в Україні (наприклад, всі здобувачі – у Міжнародних конференціях ХНУПС, НАСВ, ЦНДІ ОВТ тощо);
 - беруть участь у міжнародних конференціях, організованих за кордоном (наприклад, Віталій Ліщенко (Чехія, Франція), Андрій Федоров, Галина Місюк (Прага));
 - публікуються у виданнях, проіндексованих у міжнародних наукометричних базах SCOPUS, Web of Science (наприклад, Віталій Ліщенко (індекс Хірша = 7, <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57201664701>), Андрій Федоров (індекс Хірша = 3, <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57207767415>), Галина Місюк (індекс Хірша = 4, <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57207770387>).
 - публікуються у закордонних періодичних виданнях (наприклад, Андрій Федоров, Галина Місюк).
- Крім того, у здобувачів є можливість публікації результатів наукових досліджень іноземною мовою у періодичних наукових виданнях ХНУПС, які індексуються в міжнародних наукометричних базах.

Ад'юнкти мають право: на мовну підготовку, наукову мобільність, участь у спільних освітніх програмах, залучення до науково-дослідної роботи з міжнародної тематики.

Належний рівень знання іноземної мови забезпечує ОКЗ (8 кредитів ECTS).

Опишіть участь наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються

Наукові керівники здобувачів, як правило, є керівниками НДР, які виконуються за планами ННТД Командування ПС ЗСУ, перспективним і річними планами ННТД ХНУПС тощо. Так, наприклад, Геннадій Худов є науковим керівником НДР шифри "Простір" (№ДР 0118U000102д), "Двійник" (№ДР0119U000076д), "Джерело" (№ДР0120U000064д) тощо. Результати НДР реалізовані в ході виконання заходів оперативної підготовки Командування ПС ЗС України, що підтверджуються актами приймання та реалізації. За результатами виконання НДР також публікуються тези, матеріали доповідей, наукові статті тощо.

Також наукові керівники приймають участь в поточних дослідницьких наукових проектах сумісно з іншими ЗВО. Так, наприклад, Геннадій Худов приймає участь в поточному дослідницькому проекті з ХНУРЕ. Поточним результатом є публікація розділу у науковому виданні у видавництві Springer (I. Ruban, and H. Khudov, *Advances in Spatio-Temporal Segmentation of Visual Data*, Chapter 2. Swarm Method of Image Segmentation. Series Studies in Computational Intelligence (SCI), Vol. 876. – Publisher Springer, Cham, 2020. – P. 53-99. DOI <https://doi.org/10.1007/978-3-030-35480-0>). Всі наукові керівники ад'юнктів є активними дослідниками та публікуються по декілька разів впродовж року.

Опишіть чинні практики дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів)

Наукові керівники та здобувачі ВО у науковій діяльності щодо впровадження принципів академічної доброчесності

керуються Законами України, нормативними актами КМУ, центральних органів виконавчої влади, Статутом ХНУПС та внутрішніми нормативними документами (<http://www.hups.mil.gov.ua/assets/doc/admission-university/publicna-informatsiya/2.pdf>): Положенням про організацію освітнього процесу в ХНУПС; Положенням про Систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в ХНУПС; Положенням про протидію академічному плагіату в ХНУПС тощо.

Реалізація політики академічної доброчесності здійснюється через:

- діяльність Комісії з питань академічної доброчесності (наказ начальника ХНУПС від 26.12.2017 року № 2545);
- роботу комісій СРД, які, крім іншого, перевіряють роботу та публікації здобувача;
- обов'язкове анонімне рецензування рецензентами наукових статей для публікації в періодичних виданнях університету;
- періодичне звітування ад'юнктів на засіданнях кафедр (наукових підрозділів) про результати досліджень, в ході яких перевіряється, в тому числі, й дотримання ними принципів академічної доброчесності;
- діяльність бібліотеки університету у вигляді сумісних семінарів з кафедрами для популяризації академічної доброчесності;
- вивчення досвіду вітчизняних і закордонних ВНЗ щодо реалізації принципів академічної доброчесності в освітньому середовищі.

Результати досліджень наукових керівників та ад'юнктів опубліковані у виданнях, в яких встановлені практика відповідної перевірки для всіх опублікованих статей.

Продемонструйте, що ЗВО вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності

Контроль за дотриманням НПП принципів і правил академічної доброчесності здійснюють начальники (завідувачі) відповідних кафедр і керівники наукових підрозділів. Питання про дотримання НПП принципів і правил академічної доброчесності щосеместрово розглядаються на засіданнях вчених рад факультетів, засіданнях кафедр і наукових підрозділів. Усі НПП, що приймаються на роботу, у контрактах зазначають, що вони зобов'язуються дотримуватися норм педагогічної етики, моралі, поважати гідність осіб, які навчаються в університеті, дотримуватися вимог антикорупційного законодавства.

Завдяки сумлінному дотриманню стандартів академічної доброчесності співробітниками ХНУПС не виявлено порушень академічної доброчесності жодним учасником освітнього процесу підготовки здобувачів третього рівня вищої освіти.

11. Перспективи подальшого розвитку ОП

Якими загалом є сильні та слабкі сторони ОП?

Сильні сторони:

1. Попереднє ґрунтовне вивчення питань підготовки в ад'юнктурі (НДР НЦ).
2. Повна узгодженість ОП із замовником та роботодавцями.
3. Програмні РН повністю відповідають 8 рівню НРК.
4. Всі дисципліни ОП забезпечують набуття різнопланових соціальних навичок і спрямовані на формування вміння фахового проведення наукового дослідження, його опису та представлення перед науковою спільнотою.
5. Зміст ОП відповідає науковим інтересам ад'юнктів.
6. Створені реальні можливості для формування відповідних разових спеціалізованих вчених рад для атестації ад'юнктів, які проходять підготовку за ОП.
7. Регулярне проведення фахових семінарів з залученням критичної маси науковців.
8. Участь НПП та здобувачів у програмі DEEP (https://www.nato.int/nato_static_fl2014/assets/pdf/2020/2/pdf/2002-DEEP-Factsheet-Ukraine.pdf) для формування soft skills.
9. Участь здобувачів у міжнародних наукових заходах, наявність прць у Scopus та Web of Science/
10. Наявність 4 фахових видань категорії В.
10. Наявність сучасної МТБ та безперешкодний доступ до неї.

Слабкі сторони:

1. Відсутність стандарту за спеціальністю 255 за третім (освітньо-науковим) рівнем.
2. Часткова обмеженість академічної мобільності внаслідок закритості певної інформації.
3. Відсутність окремого структурного підрозділу, відповідального за планування, супровід, контроль та повний документальний супровід підготовки безпосередньо в ад'юнктурі та докторантурі (не передбачений типовими нормативами для розроблення штатів (штатних розписів) ВВНЗ, ВНП ЗВО затверджених наказом МОУ №82 від 23.02.2018).

Якими є перспективи розвитку ОП упродовж найближчих 3 років? Які конкретні заходи ЗВО планує здійснити задля реалізації цих перспектив?

Перспективи розвитку ОП:

- посилення міжнародних зв'язки (міжнародні навчання, програма DEEP, розширення географії міжнародної конференції ХНУПС);
- включення видання "Системи обробки інформації" до наукометричної бази Scopus;
- зворотній зв'язок «випускники-їх начальники-гаранти»;
- проведення постійно діючого наукового семінару щодо вивчення перспектив розвитку ОВТ, досвіду бойового застосування ОВТ, досвіду розвитку, вдосконалення та модернізації ОВТ в інших видах ЗС і військових формуваннях

сил безпеки та оборони.

Запевнення

Запевняємо, що уся інформація, наведена у відомостях та доданих до них матеріалах, є достовірною.

Гарантуємо, що ЗВО за запитом експертної групи надасть будь-які документи та додаткову інформацію, яка стосується освітньої програми та/або освітньої діяльності за цією освітньою програмою.

Надаємо згоду на опрацювання та оприлюднення цих відомостей про самооцінювання та усіх доданих до них матеріалів у повному обсязі у відкритому доступі.

Додатки:

Таблиця 1. Інформація про обов'язкові освітні компоненти ОП

Таблиця 2. Зведена інформація про викладачів ОП

Таблиця 3. Матриця відповідності програмних результатів навчання, освітніх компонентів, методів навчання та оцінювання

Шляхом підписання цього документа запевняю, що я належним чином уповноважений на здійснення такої дії від імені закладу вищої освіти та за потреби надам документ, який посвідчує ці повноваження.

Документ підписаний кваліфікованим електронним підписом/кваліфікованою електронною печаткою.

Інформація про КЕП

ПІБ: Коваленко Микола Миколайович

Дата: 01.06.2021 р.

Таблиця 1. Інформація про обов'язкові освітні компоненти ОП

Назва освітнього компонента	Вид компонента	Силабус або інші навчально-методичні матеріали		Якщо освітній компонент потребує спеціального матеріально-технічного та/або інформаційного забезпечення, наведіть відомості щодо нього*
		Назва файла	Хеш файла	
Педагогічна (наукова) практика	практика	<i>Силабус ОК8.pdf</i>	HrzrWI1EBIEqxinkD9Fod6CfpZ8u9zHZseJkR47K8G4=	Проводиться на базі аудиторного фонду кафедри (наукового центру), що повністю забезпечує вивчення дисципліни
Філософські проблеми наукового пізнання	навчальна дисципліна	<i>Силабус ОК1.pdf</i>	eQqvXuSM3huyZhwZjwEazAcEcjwEfOQyZUC1oioMcBsdE=	Проводиться на базі аудиторного фонду кафедри, що повністю забезпечує вивчення дисципліни
Педагогіка та психологія вищої школи	навчальна дисципліна	<i>Силабус ОК2.pdf</i>	5sHnkRM57ssinkoQP5k8cniT8piV1/NEarXDuTuXq8=	Проводиться на базі аудиторного фонду кафедри, що повністю забезпечує вивчення дисципліни
Іноземна мова	навчальна дисципліна	<i>Силабус ОК3.pdf</i>	8/6UIirtHHkeiCm8+TcfGUOUY/QraNQ RgJT8QoZ4vM=	Проводиться на базі аудиторного фонду кафедри, що повністю забезпечує вивчення дисципліни
Методологічні основи наукових досліджень	навчальна дисципліна	<i>Силабус ОК4.pdf</i>	iizPvoBhQGeQQ/qxPcvWuXPUPX9OUe3dRl37QRE4urk=	Проводиться на базі аудиторного фонду кафедри, що повністю забезпечує вивчення дисципліни
Освітній процес, методична та наукова робота у вищій військовій школі	навчальна дисципліна	<i>Силабус ОК5.pdf</i>	yeBtDxNfQPHWWM TSIwJvJA7hu7GVdp uKdclij7gXFEU=	Проводиться на базі аудиторного фонду кафедри, що повністю забезпечує вивчення дисципліни
Академічне письмо	навчальна дисципліна	<i>Силабус ОК6.pdf</i>	qCE4tzdbEixJygSn+QxwKnpuz3eB8e2Hq YfxOz2WS8io=	Проводиться на базі аудиторного фонду кафедри, що повністю забезпечує вивчення дисципліни
Озброєння та військова техніка	навчальна дисципліна	<i>Силабус ОК7.pdf</i>	7lGKbnBuozMnm3B3TwsmPyqx1ohrPF4lj oRWgD77Jnw=	Проводиться на базі аудиторного фонду кафедри, що повністю забезпечує вивчення дисципліни

* наводяться відомості, як мінімум, щодо наявності відповідного матеріально-технічного забезпечення, його достатності для реалізації ОП; для обладнання/устаткування – також кількість, рік введення в експлуатацію, рік останнього ремонту; для програмного забезпечення – також кількість ліцензій та версія програмного забезпечення

Таблиця 2. Зведена інформація про викладачів ОП

Документ	Назва файла	Хеш файла
Документ	<i>таблиця 2.pdf</i>	3QiMHscRkBW/59m5SutvQreMlFit59M PzqKVDG+iGmA=

Таблиця 3. Матриця відповідності програмних результатів навчання, освітніх компонентів, методів навчання та оцінювання

Програмні результати навчання ОП	ПРН відповідає результату навчання, визначено	Обов'язкові освітні компоненти, що забезпечують ПРН	Методи навчання	Форми та методи оцінювання

	му стандартом вищої освіти (або охоплює його)			
<p><i>Опанування знаннями та практичними навичками вирішення основних теоретичних, науково-технічних і технологічних завдань, які виникають на етапах створення (розробки та виробництва), експлуатації, відновлення і утилізації озброєння та військової техніки</i></p>	☐	<p>Озброєння та військова техніка</p>	<p>МН1 – словесні методи навчання (лекція, бесіда, дискусія, розповідь, обговорення тощо); МН2 – практичні методи навчання (методи організації групової діяльності, метод вправ, всі види практики тощо); МН3 – наочні методи навчання (спостереження, демонстрація, візуалізація на основі використання інформаційно-комунікаційних засобів навчання); МН4 – активні та інтерактивні методи навчання (аналіз проведених дій, метод проєктів, метод ситуаційного аналізу, розвиток критичного мислення тощо); МН5 – самостійна робота: розв’язання програмних або ситуаційних завдань, опрацювання інформаційних джерел (конспектування, анотування, тезування тощо); МН6 – науково-дослідна робота: науково-пошуковий (реферат, повідомлення тощо) та дослідницький (дисертаційна робота, наукові статті) методи.</p>	<p>МО1 – екзамен; МО2 – комплексний екзамен; МО4 – аналітичний звіт, реферат; МО5 – розрахункові роботи; МО6 – презентації результатів виконаних завдань та досліджень; МО10 – залік.</p>
<p><i>Здатність підготувати та успішно захистити дисертаційну роботу на основі індивідуальних досліджень, а також використати (визнати) результати інших членів наукової групи</i></p>	☐	<p>Методологічні основи наукових досліджень</p>	<p>МН1 – словесні методи навчання (лекція, бесіда, дискусія, розповідь, обговорення тощо); МН2 – практичні методи навчання (методи організації групової діяльності, метод вправ, всі види практики тощо); МН3 – наочні методи навчання (спостереження, демонстрація, візуалізація на основі використання інформаційно-комунікаційних засобів навчання); МН4 – активні та інтерактивні методи навчання (аналіз проведених дій, метод проєктів, метод ситуаційного аналізу, розвиток критичного мислення тощо); МН5 – самостійна робота: розв’язання програмних або ситуаційних завдань, опрацювання інформаційних джерел (конспектування, анотування, тезування тощо); МН6 – науково-дослідна робота: науково-пошуковий (реферат, повідомлення</p>	<p>МО3 – стандартизовані тести; МО4 – аналітичний звіт, реферат; МО6 – презентації результатів виконаних завдань та досліджень; МО7 – презентації та виступи на наукових заходах; МО10 – залік.</p>

			тощо) та дослідницький (дисертаційна робота, наукові статті) методи.	
<i>Набуття вмінь та навичок з питань організації і форм здійснення освітнього процесу в сучасних умовах, його наукового, навчально-методичного та нормативного забезпечення, формування вмінь і навичок опрацювання наукових та інформаційних джерел при підготовці занять, застосування методик викладання навчальних дисциплін</i>	☐	Освітній процес, методична та наукова робота у вищій військовій школі	<p>МН1 – словесні методи навчання (лекція, бесіда, дискусія, розповідь, обговорення тощо);</p> <p>МН2 – практичні методи навчання (методи організації групової діяльності, метод вправ, всі види практики тощо);</p> <p>МН3 – наочні методи навчання (спостереження, демонстрація, візуалізація на основі використання інформаційно-комунікаційних засобів навчання);</p> <p>МН4 – активні та інтерактивні методи навчання (аналіз проведених дій, метод проектів, метод ситуаційного аналізу, розвиток критичного мислення тощо);</p> <p>МН5 – самостійна робота: розв'язання програмних або ситуаційних завдань, опрацювання інформаційних джерел (конспектування, анотування, тезування тощо);</p> <p>МН6 – науково-дослідна робота: науково-пошуковий (реферат, повідомлення тощо) та дослідницький (дисертаційна робота, наукові статті) методи.</p>	<p>МО3 – стандартизовані тести;</p> <p>МО4 – аналітичний звіт, реферат;</p> <p>МО6 – презентації результатів виконаних завдань та досліджень;</p> <p>МО10 – залік.</p>
		Педагогічна (наукова) практика	<p>МН2 – практичні методи навчання (методи організації групової діяльності, метод вправ, всі види практики тощо);</p> <p>МН3 – наочні методи навчання (спостереження, демонстрація, візуалізація на основі використання інформаційно-комунікаційних засобів навчання);</p> <p>МН4 – активні та інтерактивні методи навчання (аналіз проведених дій, метод проектів, метод ситуаційного аналізу, розвиток критичного мислення тощо);</p> <p>МН5 – самостійна робота: розв'язання програмних або ситуаційних завдань, опрацювання інформаційних джерел (конспектування, анотування, тезування тощо).</p>	<p>МО8 – завдання на тренажерах, реальних об'єктах тощо;</p> <p>МО9 – звіти про проведені практики;</p> <p>МО10 – залік.</p>
<i>Здобуття знань і розуміння поглибленого рівня в галузі знань воєнної науки, національна безпека, безпека державного кордону. Рівень цих</i>	☐	Озброєння та військова техніка	<p>МН1 – словесні методи навчання (лекція, бесіда, дискусія, розповідь, обговорення тощо);</p> <p>МН2 – практичні методи навчання (методи організації групової діяльності, метод вправ, всі види практики тощо);</p>	<p>МО1 – екзамен;</p> <p>МО2 – комплексний екзамен;</p> <p>МО4 – аналітичний звіт, реферат;</p> <p>МО5 – розрахункові роботи;</p> <p>МО6 – презентації результатів виконаних завдань та досліджень;</p>

<p>знань повинен бути достатнім для проведення наукових досліджень на основі даних останніх світових досягнень і спрямованим на їх розширення та поглиблення</p>		<p>МН3 – наочні методи навчання (спостереження, демонстрація, візуалізація на основі використання інформаційно-комунікаційних засобів навчання); МН4 – активні та інтерактивні методи навчання (аналіз проведених дій, метод проектів, метод ситуаційного аналізу, розвиток критичного мислення тощо); МН5 – самостійна робота: розв’язання програмних або ситуаційних завдань, опрацювання інформаційних джерел (конспектування, анотування, тезування тощо); МН6 – науково-дослідна робота: науково-пошуковий (реферат, повідомлення тощо) та дослідницький (дисертаційна робота, наукові статті) методи.</p>	<p>МО10 – залік.</p>
	<p>Педагогічна (наукова) практика</p>	<p>МН2 – практичні методи навчання (методи організації групової діяльності, метод вправ, всі види практики тощо); МН3 – наочні методи навчання (спостереження, демонстрація, візуалізація на основі використання інформаційно-комунікаційних засобів навчання); МН4 – активні та інтерактивні методи навчання (аналіз проведених дій, метод проектів, метод ситуаційного аналізу, розвиток критичного мислення тощо); МН5 – самостійна робота: розв’язання програмних або ситуаційних завдань, опрацювання інформаційних джерел (конспектування, анотування, тезування тощо).</p>	<p>МО8 – завдання на тренажерах, реальних об’єктах тощо; МО9 – звіти про проведені практики; МО10 – залік.</p>
	<p>Методологічні основи наукових досліджень</p>	<p>МН1 – словесні методи навчання (лекція, бесіда, дискусія, розповідь, обговорення тощо); МН2 – практичні методи навчання (методи організації групової діяльності, метод вправ, всі види практики тощо); МН3 – наочні методи навчання (спостереження, демонстрація, візуалізація на основі використання інформаційно-комунікаційних засобів навчання); МН4 – активні та інтерактивні методи навчання (аналіз проведених дій, метод проектів, метод ситуаційного аналізу,</p>	<p>МО3 – стандартизовані тести; МО4 – аналітичний звіт, реферат; МО6 – презентації результатів виконаних завдань та досліджень; МО7 – презентації та виступи на наукових заходах; МО10 – залік.</p>

			розвиток критичного мислення тощо); МН5 – самостійна робота: розв'язання програмних або ситуаційних завдань, опрацювання інформаційних джерел (конспектування, анотування, тезування тощо); МН6 – науково-дослідна робота: науково-пошуковий (реферат, повідомлення тощо) та дослідницький (дисертаційна робота, наукові статті) методи.	
<p><i>Опанування знаннями та практичними навичками вирішення теоретичних, науково-технічних і технологічних проблем, які виникають на етапах створення (розробки та виробництва), експлуатації, відновлення та модернізації систем (зразків) озброєння та військової техніки, що є на озброєнні в підрозділах Повітряних Сил</i></p>	☐	<p>Методологічні основи наукових досліджень</p>	<p>МН1 – словесні методи навчання (лекція, бесіда, дискусія, розповідь, обговорення тощо); МН2 – практичні методи навчання (методи організації групової діяльності, метод вправ, всі види практики тощо); МН3 – наочні методи навчання (спостереження, демонстрація, візуалізація на основі використання інформаційно-комунікаційних засобів навчання); МН4 – активні та інтерактивні методи навчання (аналіз проведених дій, метод проектів, метод ситуаційного аналізу, розвиток критичного мислення тощо); МН5 – самостійна робота: розв'язання програмних або ситуаційних завдань, опрацювання інформаційних джерел (конспектування, анотування, тезування тощо); МН6 – науково-дослідна робота: науково-пошуковий (реферат, повідомлення тощо) та дослідницький (дисертаційна робота, наукові статті) методи.</p>	<p>МО3 – стандартизовані тести; МО4 – аналітичний звіт, реферат; МО6 – презентації результатів виконаних завдань та досліджень; МО7 – презентації та виступи на наукових заходах; МО10 – залік.</p>
		<p>Озброєння та військова техніка</p>	<p>МН1 – словесні методи навчання (лекція, бесіда, дискусія, розповідь, обговорення тощо); МН2 – практичні методи навчання (методи організації групової діяльності, метод вправ, всі види практики тощо); МН3 – наочні методи навчання (спостереження, демонстрація, візуалізація на основі використання інформаційно-комунікаційних засобів навчання); МН4 – активні та інтерактивні методи навчання (аналіз проведених дій, метод проектів, метод ситуаційного аналізу, розвиток критичного мислення тощо); МН5 – самостійна робота: розв'язання програмних або</p>	<p>МО1 – екзамен; МО2 – комплексний екзамен; МО4 – аналітичний звіт, реферат; МО5 – розрахункові роботи; МО6 – презентації результатів виконаних завдань та досліджень; МО10 – залік.</p>

			ситуаційних завдань, опрацювання інформаційних джерел (конспектування, анотування, тезування тощо); МН6 – науково-дослідна робота: науково-пошуковий (реферат, повідомлення тощо) та дослідницький (дисертаційна робота, наукові статті) методи.	
		Педагогічна (наукова) практика	МН2 – практичні методи навчання (методи організації групової діяльності, метод вправ, всі види практики тощо); МН3 – наочні методи навчання (спостереження, демонстрація, візуалізація на основі використання інформаційно-комунікаційних засобів навчання); МН4 – активні та інтерактивні методи навчання (аналіз проведених дій, метод проектів, метод ситуаційного аналізу, розвиток критичного мислення тощо); МН5 – самостійна робота: розв'язання програмних або ситуаційних завдань, опрацювання інформаційних джерел (конспектування, анотування, тезування тощо).	МО8 – завдання на тренажерах, реальних об'єктах тощо; МО9 – звіти про проведені практики; МО10 – залік.
Оволодіння достатнім рівнем теоретичних знань, практичних умінь і навичок щодо створення нових, відновлення та модернізації існуючих зразків озброєння та військової техніки Повітряних Сил з урахуванням питань європейської та євроатлантичної інтеграції України	☐	Озброєння та військова техніка	МН1 – словесні методи навчання (лекція, бесіда, дискусія, розповідь, обговорення тощо); МН2 – практичні методи навчання (методи організації групової діяльності, метод вправ, всі види практики тощо); МН3 – наочні методи навчання (спостереження, демонстрація, візуалізація на основі використання інформаційно-комунікаційних засобів навчання); МН4 – активні та інтерактивні методи навчання (аналіз проведених дій, метод проектів, метод ситуаційного аналізу, розвиток критичного мислення тощо); МН5 – самостійна робота: розв'язання програмних або ситуаційних завдань, опрацювання інформаційних джерел (конспектування, анотування, тезування тощо); МН6 – науково-дослідна робота: науково-пошуковий (реферат, повідомлення тощо) та дослідницький (дисертаційна робота, наукові статті) методи.	МО1 – екзамен; МО2 – комплексний екзамен; МО4 – аналітичний звіт, реферат; МО5 – розрахункові роботи; МО6 – презентації результатів виконаних завдань та досліджень; МО10 – залік.

		Педагогічна (наукова) практика	<p>МН2 – практичні методи навчання (методи організації групової діяльності, метод вправ, всі види практики тощо);</p> <p>МН3 – наочні методи навчання (спостереження, демонстрація, візуалізація на основі використання інформаційно-комунікаційних засобів навчання);</p> <p>МН4 – активні та інтерактивні методи навчання (аналіз проведених дій, метод проектів, метод ситуаційного аналізу, розвиток критичного мислення тощо);</p> <p>МН5 – самостійна робота: розв'язання програмних або ситуаційних завдань, опрацювання інформаційних джерел (конспектування, анотування, тезування тощо).</p>	<p>МО8 – завдання на тренажерах, реальних об'єктах тощо;</p> <p>МО9 – звіти про проведені практики;</p> <p>МО10 – залік.</p>
<p><i>Опанування базовими знаннями з принципів організації наукових досліджень та методів розв'язання теоретичних (фундаментальних) та прикладних завдань, виконання науково-дослідних робіт, оволодіння системою принципів академічного письма</i></p>	☐	Педагогічна (наукова) практика	<p>МН2 – практичні методи навчання (методи організації групової діяльності, метод вправ, всі види практики тощо);</p> <p>МН3 – наочні методи навчання (спостереження, демонстрація, візуалізація на основі використання інформаційно-комунікаційних засобів навчання);</p> <p>МН4 – активні та інтерактивні методи навчання (аналіз проведених дій, метод проектів, метод ситуаційного аналізу, розвиток критичного мислення тощо);</p> <p>МН5 – самостійна робота: розв'язання програмних або ситуаційних завдань, опрацювання інформаційних джерел (конспектування, анотування, тезування тощо).</p>	<p>МО8 – завдання на тренажерах, реальних об'єктах тощо;</p> <p>МО9 – звіти про проведені практики;</p> <p>МО10 – залік.</p>
		Академічне письмо	<p>МН1 – словесні методи навчання (лекція, бесіда, дискусія, розповідь, обговорення тощо);</p> <p>МН2 – практичні методи навчання (методи організації групової діяльності, метод вправ, всі види практики тощо);</p> <p>МН3 – наочні методи навчання (спостереження, демонстрація, візуалізація на основі використання інформаційно-комунікаційних засобів навчання);</p> <p>МН4 – активні та інтерактивні методи навчання (аналіз проведених дій, метод проектів, метод ситуаційного аналізу,</p>	<p>МО3 – стандартизовані тести;</p> <p>МО4 – аналітичний звіт, реферат;</p> <p>МО6 – презентації результатів виконаних завдань та досліджень;</p> <p>МО10 – залік.</p>

	розвиток критичного мислення тощо); МН5 – самостійна робота: розв'язання програмних або ситуаційних завдань, опрацювання інформаційних джерел (конспектування, анотування, тезування тощо); МН6 – науково-дослідна робота: науково-пошуковий (реферат, повідомлення тощо) та дослідницький (дисертаційна робота, наукові статті) методи.	
Методологічні основи наукових досліджень	МН1 – словесні методи навчання (лекція, бесіда, дискусія, розповідь, обговорення тощо); МН2 – практичні методи навчання (методи організації групової діяльності, метод вправ, всі види практики тощо); МН3 – наочні методи навчання (спостереження, демонстрація, візуалізація на основі використання інформаційно-комунікаційних засобів навчання); МН4 – активні та інтерактивні методи навчання (аналіз проведених дій, метод проектів, метод ситуаційного аналізу, розвиток критичного мислення тощо); МН5 – самостійна робота: розв'язання програмних або ситуаційних завдань, опрацювання інформаційних джерел (конспектування, анотування, тезування тощо); МН6 – науково-дослідна робота: науково-пошуковий (реферат, повідомлення тощо) та дослідницький (дисертаційна робота, наукові статті) методи.	МО3 – стандартизовані тести; МО4 – аналітичний звіт, реферат; МО6 – презентації результатів виконаних завдань та досліджень; МО7 – презентації та виступи на наукових заходах; МО10 – залік.
Освітній процес, методична та наукова робота у вищій військовій школі	МН1 – словесні методи навчання (лекція, бесіда, дискусія, розповідь, обговорення тощо); МН2 – практичні методи навчання (методи організації групової діяльності, метод вправ, всі види практики тощо); МН3 – наочні методи навчання (спостереження, демонстрація, візуалізація на основі використання інформаційно-комунікаційних засобів навчання); МН4 – активні та інтерактивні методи навчання (аналіз проведених дій, метод проектів, метод ситуаційного аналізу, розвиток критичного мислення тощо); МН5 – самостійна робота: розв'язання програмних або	МО3 – стандартизовані тести; МО4 – аналітичний звіт, реферат; МО6 – презентації результатів виконаних завдань та досліджень; МО10 – залік.

			ситуаційних завдань, опрацювання інформаційних джерел (конспектування, анотування, тезування тощо); МН6 – науково-дослідна робота: науково-пошуковий (реферат, повідомлення тощо) та дослідницький (дисертаційна робота, наукові статті) методи.	
Оволодіння знаннями сутності і змісту навчально-виховного процесу у вищій військовій школі, порядку і механізмів його психолого-педагогічного супроводження; формування необхідних умінь і навичок використання цих знань у професійній роботі, професійної готовності до науково-педагогічної діяльності; ознайомлення зі змістом педагогічної культури військового викладача, шляхами її вдосконалення	☐	Педагогічна (наукова) практика	МН2 – практичні методи навчання (методи організації групової діяльності, метод вправ, всі види практики тощо); МН3 – наочні методи навчання (спостереження, демонстрація, візуалізація на основі використання інформаційно-комунікаційних засобів навчання); МН4 – активні та інтерактивні методи навчання (аналіз проведених дій, метод проектів, метод ситуаційного аналізу, розвиток критичного мислення тощо); МН5 – самостійна робота: розв'язання програмних або ситуаційних завдань, опрацювання інформаційних джерел (конспектування, анотування, тезування тощо).	МО8 – завдання на тренажерах, реальних об'єктах тощо; МО9 – звіти про проведені практики; МО10 – залік.
		Педагогіка та психологія вищої школи	МН1 – словесні методи навчання (лекція, бесіда, дискусія, розповідь, обговорення тощо); МН3 – наочні методи навчання (спостереження, демонстрація, візуалізація на основі використання інформаційно-комунікаційних засобів навчання); МН4 – активні та інтерактивні методи навчання (аналіз проведених дій, метод проектів, метод ситуаційного аналізу, розвиток критичного мислення тощо); МН5 – самостійна робота: розв'язання програмних або ситуаційних завдань, опрацювання інформаційних джерел (конспектування, анотування, тезування тощо); МН6 – науково-дослідна робота: науково-пошуковий (реферат, повідомлення тощо) та дослідницький (дисертаційна робота, наукові статті) методи.	МО4 – аналітичний звіт, реферат; МО6 – презентації результатів виконаних завдань та досліджень; МО10 – залік.
Здатність використовувати знання нормативно-	☐	Педагогічна (наукова) практика	МН2 – практичні методи навчання (методи організації групової діяльності, метод вправ, всі	МО8 – завдання на тренажерах, реальних об'єктах тощо; МО9 – звіти про проведені

<p>правових основ вищої освіти у науково-педагогічній діяльності</p>		<p>види практики тощо); МН3 – наочні методи навчання (спостереження, демонстрація, візуалізація на основі використання інформаційно-комунікаційних засобів навчання); МН4 – активні та інтерактивні методи навчання (аналіз проведених дій, метод проектів, метод ситуаційного аналізу, розвиток критичного мислення тощо); МН5 – самостійна робота: розв’язання програмних або ситуаційних завдань, опрацювання інформаційних джерел (конспектування, анотування, тезування тощо).</p>	<p>практики; МО10 – залік.</p>
	<p>Освітній процес, методична та наукова робота у вищій військовій школі</p>	<p>МН1 – словесні методи навчання (лекція, бесіда, дискусія, розповідь, обговорення тощо); МН2 – практичні методи навчання (методи організації групової діяльності, метод вправ, всі види практики тощо); МН3 – наочні методи навчання (спостереження, демонстрація, візуалізація на основі використання інформаційно-комунікаційних засобів навчання); МН4 – активні та інтерактивні методи навчання (аналіз проведених дій, метод проектів, метод ситуаційного аналізу, розвиток критичного мислення тощо); МН5 – самостійна робота: розв’язання програмних або ситуаційних завдань, опрацювання інформаційних джерел (конспектування, анотування, тезування тощо); МН6 – науково-дослідна робота: науково-пошуковий (реферат, повідомлення тощо) та дослідницький (дисертаційна робота, наукові статті) методи.</p>	<p>МО3 – стандартизовані тести; МО4 – аналітичний звіт, реферат; МО6 – презентації результатів виконаних завдань та досліджень; МО10 – залік.</p>
	<p>Педагогіка та психологія вищої школи</p>	<p>МН1 – словесні методи навчання (лекція, бесіда, дискусія, розповідь, обговорення тощо); МН3 – наочні методи навчання (спостереження, демонстрація, візуалізація на основі використання інформаційно-комунікаційних засобів навчання); МН4 – активні та інтерактивні методи навчання (аналіз проведених дій, метод проектів, метод ситуаційного аналізу, розвиток критичного</p>	<p>МО4 – аналітичний звіт, реферат; МО6 – презентації результатів виконаних завдань та досліджень; МО10 – залік.</p>

			<p>мислення тощо);</p> <p>МН5 – самостійна робота: розв'язання програмних або ситуаційних завдань, опрацювання інформаційних джерел (конспектування, анотування, тезування тощо);</p> <p>МН6 – науково-дослідна робота: науково-пошуковий (реферат, повідомлення тощо) та дослідницький (дисертаційна робота, наукові статті) методи.</p>	
<p><i>Опанування рівня знань, практичних навичок і вмінь з іноземної мови, які забезпечують необхідну комунікативну спроможність фахівця в сферах професійного та ситуативного спілкування в усній та письмовій формі</i></p>	☐	Іноземна мова	<p>МН1 – словесні методи навчання (лекція, бесіда, дискусія, розповідь, обговорення тощо);</p> <p>МН2 – практичні методи навчання (методи організації групової діяльності, метод вправ, всі види практики тощо);</p> <p>МН3 – наочні методи навчання (спостереження, демонстрація, візуалізація на основі використання інформаційно-комунікаційних засобів навчання);</p> <p>МН4 – активні та інтерактивні методи навчання (аналіз проведених дій, метод проектів, метод ситуаційного аналізу, розвиток критичного мислення тощо);</p> <p>МН5 – самостійна робота: розв'язання програмних або ситуаційних завдань, опрацювання інформаційних джерел (конспектування, анотування, тезування тощо);</p> <p>МН6 – науково-дослідна робота: науково-пошуковий (реферат, повідомлення тощо) та дослідницький (дисертаційна робота, наукові статті) методи.</p>	<p>МО1 – екзамен;</p> <p>МО3 – стандартизовані тести;</p> <p>МО4 – аналітичний звіт, реферат;</p> <p>МО6 – презентації результатів виконаних завдань та досліджень;</p> <p>МО8 – завдання на тренажерах, реальних об'єктах тощо.</p>
<p><i>Оволодіння сучасною системою філософського знання; опанування методологією та методикою наукового пізнання; формування філософської та методологічної культури, наукового і гуманістичного світогляду, національної самосвідомості</i></p>	☐	Педагогічна (наукова) практика	<p>МН2 – практичні методи навчання (методи організації групової діяльності, метод вправ, всі види практики тощо);</p> <p>МН3 – наочні методи навчання (спостереження, демонстрація, візуалізація на основі використання інформаційно-комунікаційних засобів навчання);</p> <p>МН4 – активні та інтерактивні методи навчання (аналіз проведених дій, метод проектів, метод ситуаційного аналізу, розвиток критичного мислення тощо);</p> <p>МН5 – самостійна робота: розв'язання програмних або ситуаційних завдань, опрацювання інформаційних джерел</p>	<p>МО8 – завдання на тренажерах, реальних об'єктах тощо;</p> <p>МО9 – звіти про проведені практики;</p> <p>МО10 – залік.</p>

			(конспектування, анотування, тезування тощо).	
		Філософські проблеми наукового пізнання	<p>МН1 – словесні методи навчання (лекція, бесіда, дискусія, розповідь, обговорення тощо);</p> <p>МН3 – наочні методи навчання (спостереження, демонстрація, візуалізація на основі використання інформаційно-комунікаційних засобів навчання);</p> <p>МН4 – активні та інтерактивні методи навчання (аналіз проведених дій, метод проектів, метод ситуаційного аналізу, розвиток критичного мислення тощо);</p> <p>МН5 – самостійна робота: розв'язання програмних або ситуаційних завдань, опрацювання інформаційних джерел (конспектування, анотування, тезування тощо);</p> <p>МН6 – науково-дослідна робота: науково-пошуковий (реферат, повідомлення тощо) та дослідницький (дисертаційна робота, наукові статті) методи.</p>	<p>МО1 – екзамен;</p> <p>МО4 – аналітичний звіт, реферат;</p> <p>МО6 – презентації результатів виконаних завдань та досліджень.</p>
<p>Оволодіння знаннями та уміннями з питань організації освітнього процесу, методичної роботи та наукової і науково-технічної діяльності у вищій військовій школі</p>	☐	Педагогічна (наукова) практика	<p>МН2 – практичні методи навчання (методи організації групової діяльності, метод вправ, всі види практики тощо);</p> <p>МН3 – наочні методи навчання (спостереження, демонстрація, візуалізація на основі використання інформаційно-комунікаційних засобів навчання);</p> <p>МН4 – активні та інтерактивні методи навчання (аналіз проведених дій, метод проектів, метод ситуаційного аналізу, розвиток критичного мислення тощо);</p> <p>МН5 – самостійна робота: розв'язання програмних або ситуаційних завдань, опрацювання інформаційних джерел (конспектування, анотування, тезування тощо).</p>	<p>МО8 – завдання на тренажерах, реальних об'єктах тощо;</p> <p>МО9 – звіти про проведені практики;</p> <p>МО10 – залік.</p>
		Освітній процес, методична та наукова робота у вищій військовій школі	<p>МН1 – словесні методи навчання (лекція, бесіда, дискусія, розповідь, обговорення тощо);</p> <p>МН2 – практичні методи навчання (методи організації групової діяльності, метод вправ, всі види практики тощо);</p> <p>МН3 – наочні методи навчання (спостереження, демонстрація, візуалізація на основі використання інформаційно-</p>	<p>МО3 – стандартизовані тести;</p> <p>МО4 – аналітичний звіт, реферат;</p> <p>МО6 – презентації результатів виконаних завдань та досліджень;</p> <p>МО10 – залік.</p>

		<p>комунікаційних засобів навчання); МН4 – активні та інтерактивні методи навчання (аналіз проведених дій, метод проектів, метод ситуаційного аналізу, розвиток критичного мислення тощо); МН5 – самостійна робота: розв'язання програмних або ситуаційних завдань, опрацювання інформаційних джерел (конспектування, анотування, тезування тощо); МН6 – науково-дослідна робота: науково-пошуковий (реферат, повідомлення тощо) та дослідницький (дисертаційна робота, наукові статті) методи.</p>	
	Педагогіка та психологія вищої школи	<p>МН1 – словесні методи навчання (лекція, бесіда, дискусія, розповідь, обговорення тощо); МН3 – наочні методи навчання (спостереження, демонстрація, візуалізація на основі використання інформаційно-комунікаційних засобів навчання); МН4 – активні та інтерактивні методи навчання (аналіз проведених дій, метод проектів, метод ситуаційного аналізу, розвиток критичного мислення тощо); МН5 – самостійна робота: розв'язання програмних або ситуаційних завдань, опрацювання інформаційних джерел (конспектування, анотування, тезування тощо); МН6 – науково-дослідна робота: науково-пошуковий (реферат, повідомлення тощо) та дослідницький (дисертаційна робота, наукові статті) методи.</p>	<p>МО4 – аналітичний звіт, реферат; МО6 – презентації результатів виконаних завдань та досліджень; МО10 – залік.</p>